

 **Laiškai
lietuviams**

KALĖDOS	361	Prel. J. Kučingis
PAKELKITE GALVAS	366	Algirdas Paliokas SJ
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS	368	Jonas Lebetkevičius
KĄ DRAUDŽIA PENKTASIS DIEVO ĮSAKYMAS	374	Ses. Benigna Rinkauskaitė
PALAIMINTI, KAI JUS ŠMEIŽIA	377	Audrys Antanaitis
IŠTIKIMYBĖ MAŽMOŽIUOSE	381	Chiara Lubich
DVI ATGAIVINTOS BAŽNYČIOS	383	Redaktorius
JAUNIMO MINTYS MORALĖS KLAUSIMAIS	384	Lietuvos jaunimas
KALBA	387	Juozas Vaišnys S J
TĖVYNĖJE	390	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	392	Red.
TRUMPAI	393	Juoz. M.
1998 METŲ LAIŠKŲ LIETUVIAMS TURINYS	394	Red.

Šis numeris iliustruotas dviejų “atgaivintų” bažnyčių nuotraukomis.
Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės- Ričardo Spitrio.

Lietuviškas raidynas-Jono Bogutos.

Visiems mieliems mūsų skaitytojams, rėmėjams ir bendradarbiams prasmingai
linksmų Šventų Kalėdų ir gausių Dievo malonių ateinančiais metais!

Laiškų lietuviams **Redakcija, Administracija ir Leidėjai**

LAIŠKAI LIETUVIAMS (LETTERS TO LITHUANIANS) (USPS 301-540) is published monthly except bimonthly July/August, for \$20.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Periodicals postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1998 / GRUODIS - DECEMBER / VOL. XLIX, NO. 12

Kalėdos

Prel. J. Kučingis

(Iš jo knygos *Šventiniai ir proginiai pamokslai*)

Mums, XX amžiaus žmonėms, sunku įsivaizduoti pirmąsias Kalėdas, kai po ilgų laukimo ir nevilties šimtmečių atėjo Pranašų nusakytąjį laikų pilnatvė, kurioje turėjo gimti Mesijas, pasaulio išganytojas. Dabar, tiesa, Bažnyčia per keturias Advento savaites savo liturgijoje mėgina atkurti Kristaus laukimo periodą. Tačiau per tolimas yra tas įvykis ir per menki mes esame visiškai įsijausti ir suprasti anų amžių žmogaus dvasią ir tragediją.

Žymus anglų rašytojas Čestertonas savo veikalė "Amžinasis žmogus" šią iki Kristaus žmonių būseną mėgina palyginti su maža, vieniša sala, esančia milžiniško okeano viduryje, iš visų pusių apsupta aukšta siena, į kurią be paliovos plakasi šėl-

Tyli naktis, šventa naktis ...

Prano Lapės piešinys

stančios jūros bangos. Šios salos centre, didžios baimės kankinami tūno būrelis susiglaudusių žmonių. Jie bijo pajudėti iš salos vidurio, kad šėlstančios jūros bangos jų nenuplautų ir nepaskandintų gelmėje. Šie nelaimingieji, anot Čestertono, drebėjo iš baimės, kaip drebulės lapai. Tas pats autorius sako, kad jie virpėjo susigūžę, iš jų lūpų nesiveržė daina, jie grimzdo neviltyje, juodinančioje jų gyvenimo ateitį.

Vieną kartą, toliau pasakoja Čestertonas, šioje saloje pasirodė kažkoks nuostabus žmogus. Jis nutiesė jiems tiltą, kurio vienas galas rėmėsi į salą, o kitas kilo aukštyn, į erdvę, į naują žemę, į naują pasaulį, kurio kontūrai iškiilo prieš jų akis. Salos gyventojai atgavo drąsą, džiaugsmas užtvindė jų dvasią, ramybė ir pasitikėjimas grįžo į jų išvargusias širdis. Nors ir toliau įsiutusios bangos nesiliovė plakusios salą, tačiau žmonės jų nepaisė, nes jie turėjo gyvenimo viltį ir pažadėtąsias žemės viziją, kurią jiems atnešė tas stebuklingasis žmogus.

Dabar atidėkime į šalį rašytojo vaizduotės kūrybą ir atverskime Biblijos lapą.

Pranašas Izaijas, vaizduodamas laikus iki Kristaus, žydų tautos lūpomis šitaip maldauja: “Rasokite dangūs iš aukštybių ir debesys išliekite Teisūjį. Teatsiveria žemė ir teisželdina Gelbėtoją” (Iz-45,8). O nemirtingasis Dovydas savo 43-ioje psalmėje taip byloja: “Pabusk, ko miegi, Viešpatie*: pabusk ir neatstumk galutinai, kodėl suki šalin savo veidą ir užmiršti mūsų sielvartą. Mūsų kūnas prikepo prie žemės! Kelkis, Viešpatie, padėk mums ir gelbėk mus”.

Maždaug tokia fone gimsta Kristus. Jis pasirodo silpno kūdikio išvaizda. Šalia jo vygės budi du benamiai žmonės: Juozapas ir Marija. Visa tai vyksta tvarte, tarp gyvulių. Mat pas žmones nebuvo jiems vietos. Pirmieji šio užgimusio kūdikio lankytojai yra piemenėliai, vargingiausi šios žemės žmonės.

Tačiau šis Kristus gimimo paprastumas išauga į didybę ir garbę, kurių nėra susilaukęs joks žemės valdovas. Štai pasigirsta angelų choras, kokio iki šiol niekad žmogus nebuvo

girdėjęs: “Garbe Dievui aukštybėse ir žemėje ramybė geros valios žmonėms”. Apsireiškęs angelas piemenims kalba: “Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą, kuris bus visai tautai. Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpats Mesijas” (Lk 2, 10-11).

Taigi silpnutis kūdikis, gyvulių tvartas su savo gyventojais, piemenys, Juozapas ir Marija, angelų giesmė, gerosios naujienos žinia ir sudarė tą pirmųjų Kalėdų paprastumą, vėliau virtusį nepaprastu grožiu ir garbe, kurią visiškai suprasti ir išreikšti niekas nepajėgs. Todėl suprantama, kodėl Kalėdų šventės, išgyvenamos kasmet, bet visada jos būna artimos, šviežios, visados naujos, nesenstančios. Ši Kalėdinė idilija įaugo į žmonių ir tautų dvasią ir širdį, į meną, muziką, literatūrą ir dailę.

Nemanykite, kad Kristaus gimimą anuometinis pasaulis pajuto staigiai ir suprato jo reikšmę bei garbę. Kristaus mokslo pradžia, kaip pats Kristus palygino, buvo panaši į mažą pasėtą garstyčios grūdą, kuris vėliau išauga į didoką krūmą, kuriame dangaus sparnuočiai krauna lizdus ir randa pavėsį. Šis garstyčios grūdėlis, Kristaus gimimas, pasidarė naujos eros, naujos epochos pradžia. Kristaus gimimo metai tapo riba, pjūvis, kuris žmonijos istoriją padalino į dvi dalis: prieš Kristų ir po Kristaus. Net ir komunistai, paneigę Dievo esimą, nedrįso atmesti Kristaus metų skaičiavimo būdo.

Be to, Kristaus gimimu pasaulis susiskirstė į du frontus: su Kristumi ir prieš Kristų, su Dievu ir prieš Dievą. Nuo Kristaus mokslo, kurio tikroji žymė yra Dievo ir artimo meilė, nublėso vyriausių žydų kunigų klasta, subyrėjo stambeldžių šventyklos ir jų dievaičiai. Kristus iškėlė žmogaus asmens vertę ir žmogui buvo atsakyta į jo būties gyvybinius klausimus: kas mes esame, iš kur mes ateiname ir kur einame. Ir ant šių pagrindinių žmogaus būties pagrindų atsistojo naujas Kristus mokslas, krikščionybė, kaip milžiniškos jūros švyturys, rodąs žmogui kelio kryptį į naujuosius, amžinuosius Namus.

Dievo apvaizdos dėka mums tenka gyventi

šiapus Kristaus eroje, gimti iš krikščionių tėvų, gauti krikščionišką auklėjimą, naudotis ir dailintis visa Kristaus mokslo palaima. Ir šiandien mes švenčiame ne pirmąsias Kalėdas, bet metinį to įvykio paminėjimą. Mums sunku net įsivaizduoti anos Čestertono salos gyventojų padėtį ir jų tragediją.

Be to, būdami krikščioniškos dirvos produktai, mes iki galo nesuprantame ir tų mūsų brolių, kurie Kristaus mokslo dar nepažįsta.

Užaugę krikščioniškoje aplinkoje, lengvai viską gavę, dažnai neįvertiname ir nebranginame tos begalinės laimės: būti Kristaus sekėju. Todėl Kalėdos dažnai mums pasidaro kažkokio, kažkur ir kadaise įvykusio fakto minėjimas, dovanomis bei sveikinimais pasikeitimo diena, biznio sezonas, atostogų metas ir t.t. Tačiau tikrosios Kalėdos yra mummyse, mūsų pačių dvasinis gimimas, Kristaus gimimas mummyse. Jei Kristus negimtų mummyse, tai veltui Jis būtų gimęs Betliejuje, nors ten būtų gimęs dešimt, šimtą ir net 1000 kartų...

Negana Kristui mummyse gimti, Jis turi mummyse ir augti iki subrendusio žmogaus amžiaus. Kristus turi mummyse gyventi ir veikti. Gyvas tikėjimas, tinkamas Kristaus mokslo pažinimas, Dievo ir artimo meilė, uolus savo pašaukimo pareigų ėjimas, dažna ir nuolanki religinė praktika yra ženklai, liudijantys, kad mummyse Kristus yra gimęs, auga ir veikia.

Buvo minėta, kad Kristaus gimimu pasaulis susiskirstė į du frontus: su Kristumi ir prieš Kristų. Krikštu ir Sutvirtinimo sakramentais mes tapome Kristaus armijos kariais, kurie ne su ginklu rankoje, o su Dievo ir artimo meilės Evangelija žygiuojame Kristaus armijos gretose. Nuo šio ginklo sugriuvo Romos imperija, neatsilaikė Atilos ir laukinių žmonių gaujos, nuo jo žuvo Bažnyčios tironai, prieš jį kapituliuo ir tautų engėjai, diktatoriai.

Tačiau šiandien Kristus ir jo Bažnyčia stovi prieš naujus priešus, pavojus, su kuriais jai neteko niekad susidurti. Ir šis priešas yra toks galingas ir sukta, kad jo valdžiai priklauso

beveik pusė šios žemės žmonių. Tarp jų ir mūsų Tėvynė Lietuva. Turint galvoje komunizmo plitimą žemėje, sustingsta mūsų liežuvis burnoje - per menki esame kalbėti, per menki visa tai suprasti! Rodos, veltui, sakytume, Kristus gimė Betliejuje, veltui Jis praliejo savo brangiausią kraują ir veltui yra skelbiama Jo Evangelija! Kristaus vardas yra niekinamas, Jo sekėjai yra žudomi ir pūdomi kalėjimuose. Jam pašvęstos bažnyčios yra išniekintos. Maža to. Kristaus priešai turi tokių ginklų, kuriais gali mus kiekvienu momentu sunaikinti ir net nušluoti nuo šios planetos paviršiaus.

Taip. Šie įvykiai mus gąsdina ir verčia rimtai susimąstyti. Mes gyvename kančios, melo ir grėsmės amžiuje. Tačiau Kristus, mūsų vadas, neleidžia savo kariams, savo žmonėms, nusiiminti. Kristus, matydamas baimės apimtus savo apaštalus, ir mus šiandien, sako: "Vaikeliai, pasitikėkite manim, aš nugalėjau pasaulį". Tai netušti žodžiai. Juos liudija 2000 metų Bažnyčios istorija. Atsiminkime, kad Kristus savo armijos kariui leidžia keisti taktiką, kovos lauko pozicijas, bet jam draudžia kapituliuoti. Skubomis, pirmųjų krikščionių padedamas, per Jeruzalės miesto sieną bėgo Paulius, bijodamas žydų keršto; bėgo ir Petras iš Romos, bėgo šimtai, tūkstančiai, bet jie nekapituliavo. Mirti kankinio mirtimi yra didelis ir nuostabus dalykas, bet gyventi, aukotis ir visą gyvenimą kovoti yra daugiau negu vienkartinė kankinio mirtis. Tai yra kitos rūšies ilga ir be kraujo praliejimo kankinystė.

Kristus gimė, kad mes taptumėm Dievo vaikais, dangaus dalininkais. Jis nėra vergų Viešpats, jis yra laisvų ir laimingų vaikų Tėvas. Kaip motina labiau myli savo sergantį vaiką ir nenuleidžia nuo jo akių, taip Dievas stebi ir mūsų, ir mūsų tautos, viso pasaulio pažeminią, kančią ir nelaimes. Kalėdų Kristus yra mūsų didžioji viltis ir tikėjimas, į kurį suduš visos priešo suktybės ir baisieji jų ginklai.

Būkime tikri, jeigu Dievas norės, niekada nebus iššauta iš tų ginklų. Ryt tie patys ginklai

gali nukrypti prieš juos pačius ir niekais paversti visą jų kvailą didybę.

Šias savo mintis norėčiau baigti šv. Pranciškaus iš Asyžiaus malda, kurią San Francisko miesto burmistras pacitavo Chruščiovui, kai šis lankėsi Amerikoje.

“Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu.

Kur yra neapykanta,

leisk man skleisti meilę;

Kur yra užgavimas - atleidimą,

Kur abejojimas — tiesą,

Kur nusiminimas — viltį.

Kur tamsa - šviesą ir

kur liūdesys - džiaugsmą.

Dieviškasis Mokytojau, duok man,

kad aš gyvenime ieškočiau ne

tiesk būti paguostas, kiek kitus guosti.

Ne tiesk būti suprastas, kiek kitus suprasti.

Ne tiesk būti mylimas, kiek kitus mylėti;

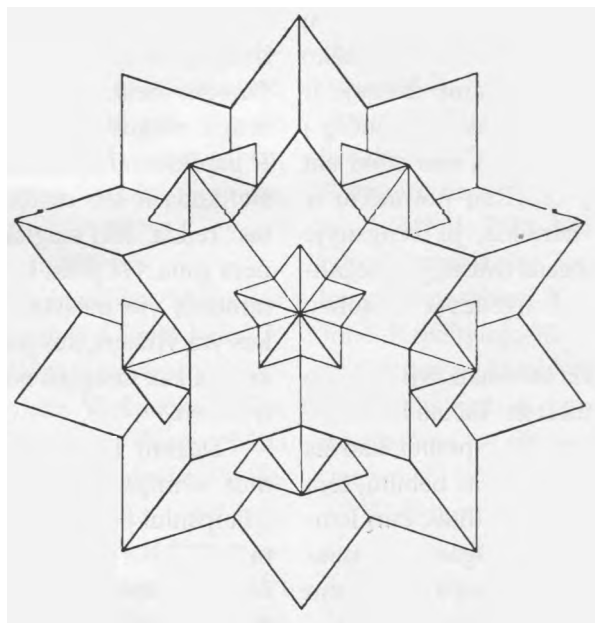
nes duodami mes patys gauname,

atleisdami — mes pelnome atleidimą

ir mirdami paveldime

amžiną gyvenimą.

Amen.

Rugsėjo 14 d. Vilniuje įvyko šv. Juozapo kunigų seminarijos naujųjų rūmų inauguracija (pašventinimas). Iškilmėse dalyvavo prez. V. Adamkus, seimo pirm. V. Landsbergis, Vatikano seminarijų kongregacijų prefektas kard. Pio Laghi, Vilniaus arkiv. metropolitas A. J. Bačkis ir kiti aukšti valstybės ir Bažnyčios pareigūnai bei seminarijos auklėtiniai. Pirmieji šios seminarijos auklėtiniai į kunigus bus įšventinti 1999 m.

PAKELKITE GALVAS

Algirdas Paliokas, SJ

Pirmąjį advento sekmadienį mes įžengėme į advento laiką. Tą dieną uždegėme laukimo ir budėjimo, susivaldymo ir atsižadėjimo, susitaikymo su savimi, su artimu ir su Dievu žvakę. Pirmasis advento sekmadienis sukonzentravo mūsų dėmesį į vieną žodį. BUDĖKITE! Bet ką reiškia budėti?

Velykų salose yra iš akmens iškaltų, už žmogaus ūgį žymiai didesnių galvų, žvelgiančių kažkur aukščiau žemės horizonto, lyg kažko belaukiančių pasirodant mėlyname danguje ir be galo ilgesingu žvilgsniu naktį žiūrinčių į žvaigždes. Sakytum jos nemato, kad stovi ant žemės, nejaučia jokių žemiškų potraukių ir reikmių, joms žemės nereikia, jų žvilgsnyje koncentruojasi visa žmogaus dvasia, jos begalinis veržimasis aukštyn į žvaigždes ir dar toliau žvaigždžių: į kitą pasaulį.

Budėkite - tai reiškia atitraukti žvilgsnį nuo žemės ir pakelti galvą aukštyn. Tačiau krikščionis nėra kūrinių neigėjas. Jis supranta, kad šis pasaulis, koks jis gražus ir mielas bebūtų, tėra tik laikina žmogaus buveinė, tik tiltas, kurį lemta pereiti. Jis dar nėra galutinai išganytas pasaulis ir ne tas pasaulis, kurį žmogui pažadėjo Dievas.

Sis krikščioniškasis laukimas yra lyg pasipriešinimas šio pasaulio visavaldiškumui, lyg protestas prieš jį. Todėl žemiškojo pasaulio dvasia nepakenčia kitaip manančių ir puola, o gal ginasi dviem būdais: vilionėmis arba teroru. Apie smurtą Lietuvoje ir kitose komunistinėse šalyse mes tiek daug žinome, kad ir kalbėti apie tai nereikia. Viską pasako pirmųjų krikščionybės amžių imperatoriaus Trajano nuostata: “Kas prisipažįsta esąs krikščionis, tas pasmerktas”.

Žymiai pavojingesnis ir nieksiškesnis yra

viliojimo metodas. Žmogui pabosta laukti ir ypač ilgai laukti. Budėdamas jis irgi nuvargsta. O be to, pražūtingieji asmeniškieji veiksniai niekada nepasirodo visu savo pasekmių bjaurumu. Todėl žmogų ir vilioja pasaulio garbė, turtas ir malonumai. Jis įtaigaujamas džiaugtis kūrinija ir naudotis kūriniais. Jam patariame abiem kojom stovėti ant šios žemės. O tam reikia ir valdžios, ir pinigų. Juk tuo atseit tiek daug gero galima būtų kitiems padaryti. Ir žmogus neatsilaiko. Jis mano: valgyti, apsirengti, namus turėti ir išlaikyti tikrai reikia. Dar ir papildomai daug ko žmogui reikia. Tai tiesa. Bet kada ir kur sustoti, to žmogus nežino, nes tas “reikia” turi magišką galią. Žmogui niekada nėra gana. Ne prieš žmogaus egzistencijos minimumą yra nusistatęs Dievas, bet prieš visa, kas yra viršaus, kas pakeltą galvą nulenkia link žemės, kas stengiasi nutraukti ryšį tarp žmogaus ir Dievo.

Dešimt Evangelijos mergaičių belaukdamos užmigo. Žmogui sunku laukti ir budėti. Palaiptams jis užliūliuojamas pasaulio vertybėmis. Sąžinei prabilus, jis pasako jai: “Aš tik žmogus, silpnas žmogus”. Taip pasaulis triumfo žvilgsniu aprėpia daugybę tikinčiųjų, godžiai besimaitinančių iš užnuodytų jo aruodų.

Per graudu yra žiūrėti į persekiojamą ir žudomą Bažnyčią, bet ji turi savyje kažką didingo, spinduliuojančio ir užkrečiančio. Tuo tarpu soti, turtinga ir maloniai snūduroji, prie pasaulio prisitaikiusi krikščionija jau yra degradavusi. Ji tampa vien paprasta organizacija, lygi kitoms - pasaulietinėms, veikianti jų metodais ir net įsijungianti į konkurencines varžybas. Ji jau nebegali būti raugu, perimančiu žmones ir tautas. Tiesa, Bažnyčios neįveiks pikto jėgos,

nes Kristus tai pažadėjo, bet ar to nepadarys su milijonais krikščionių, ar to nepadaro tiesiog mūsų akyse? Blogis yra jėga. Miegantieji, aišku, nekovoja, jie ramiame tingulyje smaguriauja malonumais ir svajoja, kad jie nesibaigtų.

Sunku patikėti kad ir karštligiška, nežinanti poilsio veikla, bei ja pasitenkinimas taip pat nukreipia žvilgsnį į žemės reikalus, juolab, jei ji atima veikėjui malda, gyvąjį ryšį su Dievu.

Žemiškasis gyvenimas yra lyg besitęsiantis adventas, raginantis saugotis ir budėti, pakelti galvas aukštyn ir ieškančių akių žvilgsniu iššaukti neregimojo atsakymą. Mums reikia Dievo daugiau, nei mes tai suprantame. Mums reikia Jo atsakymo, stiprinančio mūsų jėgas, sunkumus paverčiančio prasmingai išgyvenamomis pamokomis dėl ateisiančios karalystės. Mums reikia Jo paguodos, Jo draugystės ir neįvardijamai daug daug... O kad to sulauktume, vykdykime tai, ką Jis sako nuo pat advento pradžios. Tad Viešpatie, mes pakeliame galvas, mes budime, mes laukiame. Ateik, Viešpatie, Jėzau! (Apr. 22, 20)

Trys Advento didybės

Jonas Krikštytojas ateinančiam Mesijui ir prisiartinančiai Dievo karalystei ruošė kelią. Jo nusakytąją programą Bažnyčia primena kiekvieną adventą: "...taisykite Viešpačiui kelias, ištiesinkite jam takus! Kiekvienas slėnys tebūna užpiltas, kiekvienas kalnas bei kalnelis - nulygintas" (Lk 3, 4-5). Tų laikų žmonės, ir net Jono mokiniai, neatpažino Dievo Sūnaus Jėzaus asmenyje. Jie klausė: "Ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito?" (Mt 11,3). Šis klausimas iššaukė tokį Jėzaus atsakymą, kuriuo Jis parodo mums tris didybes: "Keliaukite ir pasakykite Jonui, ką čia girdite ir matote: aklią jį praregi, raišieji vaikščioja, raupsuotieji apvalomi, kurtieji girdi, mirusieji prikeliami..." (Mt 11, 4-5). Tiesiogiai neatsakęs į jų klausimą, Jis nukreipia jų žvilgsnį ir dėmesį į savo darbus. Stebėkite, svarstykite ir darykite išvadas patys. Juk nė vienas pranašas per savo visą gyvenimą nėra padaręs tiek stebuklų, kiek jų kasdien padaro Jėzus. Nėra galybės, kuri nebūtų Jo

valdžioje. Net mirtis ir gamtos galybės yra jam pavaldžios. Nėra buvę dalyko, kurio būtų paprašę Jėzaus, o Jis būtų atsakęs: "Labai gaila, bet šito aš negaliu padaryti". Kas yra tuomet šis žmogus, - jei išvis jis yra žmogus, - kuris daro negalimus dalykus lengvai lyg žaisdamas. Aišku

- Jis Visagalis, taigi Jis - Mesijas. Taip paaiškėja pirmoji advento didybė.

Per tris savo viešojo gyvenimo metus, gerųjų ir blogųjų klausinėjimas, nepasisako, kas Jis. Palikęs patiems rasti ir susiprasti, įsakmiai parodo į antrą advento didybę šiais žodžiais: "Ko išėjote į dykumą pažiūrėti? Ar vėjo linguojamos nendrės? O ko išėjote pamatyti? Ar švelniais drabužiais vilkinčio žmogaus? Švelniais drabužiais vilkintys gyvena aure karaliaus rūmuose. Tai ko gi išėjote! Ar pamatyti pranašo? Taip, sakau jums, ir kur kas daugiau, negu pranašo! Jis yra tasai, apie kurį parašyta: "Štai aš siunčiu pirm tavęs savo pasiuntinį, ir jis nuties tau kelią". Iš tiesų sakau jums: tarp gimusių iš moterų nėra buvę didesnio už Joną Krikštytoją" (Mt 11, 7-11). Kristaus tvirtinimas negali būti diskutuojamas. Tai šventa tiesa. Tačiau mus be galo nustebina Kristaus žodžiai, sakyti po Jono Krikštytojo išaukštinimo: "...ir mažiausias dangaus karalystėje didesnis už jį" (Mt 11,11). Tai trečioji advento didybė. Ji sunkiai suprantama, neįtikėtina, atrodytų, mums taikytina.

Vaizduotėje pastatykime piramidę iš žmonių, gyvenusių nuo rojaus iki Kristaus laikų. Kuo žmogus buvo geresnis, tuo jo vieta aukščiau. Piramidės viršūnėje - Jonas Krikštytojas. Sunku patikėti, kad kiekvienas tikrasis Dievo karalystės pilietis žemėje yra aukščiau už Joną Krikštytoją. Bet taip yra. Dangiškąją pilietybę Išganytojas padovanojo visiems žmonėms, visiems ateisiantiems laikams. Niekas negali šio išaukštinimo iš žmogaus atimti. Kristus mokė, kad nereikia bijoti net tų, kurie gali atimti gyvybę. Jie niekuo negali pakenkti. Dievo Sūnus atpirkimu pakeitė atstumtos žmonijos būseną į Dievo vaikų būseną. Dieviškoji išūnystė - tai atpirktojo žmogaus didybė. Kartu tai mums

Koks turėtų būti šių dienų kunigas

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

Jonas Lebetkevičius

VIETOJ ĮŽANGOS

Pirma negu Viešpats Jėzus buvo paimtas į dangų, Jis pasakė apaštalams: "Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai" (Mk 16,15). Šį siuntimą apaštalai priėmė ir uoliai vykdė per visą savo gyvenimą. Kita panaši misija buvo - padaryti Kristaus mokiniais visų tautų žmones, juos krikštijant (plg. Mt 28,19). Kristaus įsteigtoji Bažnyčia sparčiai plito Romos imperijoje. Jos plitimas nesustojęs ir dabar. Apaštalai iš Kristaus gautus įgaliojimus perdavė savo mokiniams - ir taip iš kartos į kartą iki mūsų dienų. Kristaus pasekėjai, Jo vietininko popiežiaus Jono Pauliaus II vadovaujami, ruošiasi didžiajam 2000 metų Jubiliejui, kuris artėja prie savo kulminacijos - dutūkstantojo Kristaus gimtadienio.

Jeigu Dievo Sūnui reikėjo pagalbininkų, tuo labiau jų reikia Jo įpėdiniams šioje žemėje - popiežiams. Popiežius skiria sau pagalbininkus vyskopus, vyskupai - kunigus. Sakau skiria, bet tas skyrimas yra ypatingas: savo tarnystei Kristus pats ypatingu būdu pasišaukia kilnios sielos jaunuolius, kurie paklūsta šiam šaukinui ir eina... eina skelbti Gerosios Naujienos. Apsispręsti kunigystei - sudėtingas ir labai atsakingas uždavinys. Juk reikia atsisakyti šio pasaulio vilionių, reikia atsisakyti kūno

malonumų, kuriuos gali išgyventi pasauliečiai. Tačiau jaunuoliai, stoję Kristaus tarnybon, apdovanojami nepaprastomis malonėmis ir galiomis, kurios nepasiekiamos šeimos žmonėms. Taigi koks turėtų būti šių dienų kunigas? Čia mėginsime apžvelgti situaciją Lietuvoje, kur galbūt yra kitaip negu kitur pasaulyje, kadangi penkiasdešimt ateistinės valdžios, tikėjimo persekiojimo ir represijų metų uždėjo savo antspaudą visos Lietuvos žmonių galvosena, neišskiriant ir dvasininkijos, net Bažnyčios hierarchų.

"KAS ĮTIKĖS IR APSIKRIKŠTYS, BUS IŠGELBĖTAS" (Mk 16,16a)

Kiekvieno žmogaus būtina išganyimo sąlyga - krikštas ir tikėjimas. Dažnai savęs klausiu, kiek šiandien Lietuvoje yra giliai tikinčių kunigų. Keistas klausimas, bet jis turi realų pagrindą. Iš pusiau nudvasintos visuomenės tarpo ir kunigystę renkasi panašios dvasios jaunuoliai. Pasižiūri kartais į tokį jaunuolį ir galvoji, kuo jį žavi kunigystė. Ir dažnai matai, kad susivilioja geru gyvenimu, materialinių gėrybių gausa, kai tuo tarpu aplink daug skurdo, nepritekliaus. Dar daugiau. Jeigu į kunigų seminariją stoja idealų ir tikėjimo vedamas, tai jau pačioje seminarijoje tie idealai, užuot suvešėję, nublinksta, o kunigavimo metais ir vi-

neįsivaizduojamos, nesuprantamos dangiškosios ateities tikrėnybė. Mes einame į ją. Ji tikrai bus mūsų, jei...

Atpirkimą turime galimybėje, o ne realybėje. Jei mes žemės kelyje eisime į Dievą, jei mūsų valia derinsis su Dievo valia, jei tobulybėje kopsime aukštin, galimybė virst dangiškąja realybe.

Adventas kviečia taisyti, tiesinti, lyginti. Taip pat kviečia padaryti reviziją savo gyvenime, iškelti sau bylą ir Dievo namuose paprašyti jos teigiamo sprendimo. Jį gausime, o svarbiausia dar ir garantiją, kad mums atleista, kad mes tikrai esame minėtoje trečios didybės, Dievo karalystės, erdvėje.

sai pranyksta. Lieka tik bejausmis, šaltas sakramentų administravimas ir nežabotas turtų geismas.

PIMOJI MŪSŲ LAIKŲ KUNIGUI KELIAMŲ SĄLYGŲ YRA TVIRTAS TIKĖJIMAS

Neturėdamas gilaus tikėjimo kunigas negalės patraukti žmonių, bus tik administratorius, o ne dvasinis tikinčiųjų vadovas ir tėvas.

Maironio laikais studijos kunigų seminarijoje buvo mokamos. Nebuvo jokių nuolaidų. Neturi pinigų studijoms - neturi išorinio pašaukimo žymių, nesvajok apie kunigystę. Mūsų dienomis seminarijų auklėtiniai išlaikomi tikinčiųjų aukomis, jiems sudarytos „šiltnamio“ sąlygos, kurių auklėtiniai nesugeba deramai įvertinti. Per studijų metus suformuojamas stereotipas, kad busimajam kunigui viskas bus duodama veltui. Būtų labai gerai, kad kunigai savo pragyvenimui galėtų užsidirbti, o ne gyventi iš aukų. Pastaruoju metu ir užsidirbti galimybė yra - eik į mokyklą ir dėstyk tikybą. Kur ten. Ši darbą daugelis kunigų vertina kaip naštą ir jeigu tik įmanoma paveda mokytojams. Ir pasiteisinimą suranda - neparuošti darbai mokykloje. Galbūt. O paprasta tikinti moterėlė, baigusi mėnesio trukmės katechetikos kursų, paruošta? Ji eina ir moko, nes jai reikia „savo veido prakaite valgyti duoną“ (plg. Pr 3,19a). Tas pat yra ir su Kauno teologijos filosofijos fakulteto absolventais - tik retas kuris dėsto mokyklose tikybą. Sunku ir nepelninga. Randa šiltesnių vietelių redakcijose, labdaros organizacijose, net muitinėse! Klausiu, kas jus, mielieji, siuntė ir vedė į tokias studijas, jeigu nenorite dirbti ten, kur šiandien esate labiausiai reikalingi? Reikalingi mokyklose ir Jūs, kunigai, kad prikeltumėte jaunosios kartos žmogų darbui Dievo garbei ir Tėvynės labui!

"DOVANAI GAVOTE, DOVANAI IR DUOKITE" (Mt 10,8b)

Kartą kalbuosi su vienu Lietuvos vyskupu, kalbą kreipiu į tai, kad kunigai bent už mirusiųjų laidojimo pamaldas neimtų pinigų. Vyskupas paaiškino, kad neturįs teisės šito ku-

nigams įsakyti, o, manau, ir pats nebuvo tuo įsitikinęs. Galiausiai tarė: „Iš ko kunigai gyvena?“ Taigi „mirkite, mūsų ganomosios avelės, kad, mes, jūsų piemenys, gyventume! Ir mirkite kuo gausiau! Tai tik pagerins mūsų gyvenimą. Gaudu, bet taip yra. Artimo žmogaus neaktis jau savaime yra baisi nelaimė. O čia dar užgula laidojimo našta. Aš visa tai vadinu laidojimo industrija, kuri taip išsunkia žmogų, kad net į skolas įvaro. Paskaičiuokime. Karsto - reikia, laidojimo patalpos reikia, velionį aprengti - reikia, duobę iškasti - reikia, transporto - reikia, pamaldas užprašyti - reikia (ir gerai sumokėti!), gedulingus pietus duoti - reikia. Visa tai sudaro apvalią sumelę, du ir daugiau tūkstančių litų. Iš kur ji, tarkim, našlė, gaudama du šimtus litų pensiją, gali paimti? Tiesa, valstybė už karstą išlaidas kompensuoja, bet tai tik maža laidotuvių išlaidų dalis. O klebonėlis lengva ranka į savo kalendorių įrašo paskirtą laidotuvių dieną, valandą, mirusiojo vardą ir paaukotą sumą. Jeigu reikia, dar paskiria ir trisdešimtosios po mirties dienos pamaldas (žinoma, už papildomą auką, veltui juk nieko nedaroma). Amerikos lietuviai stebisi mūsų laidotuvių tvarka, kad ir velionio rengimu naujais drabužiais. Jie klausia, argi jis nieko neturėjo apsilvilti. Lietuvoje išsivystė gėlių ir vainikų kultas. Tai vėl dideli pinigai, kuriuos į balą meta velionio artimieji, giminės, bendradarbiai bei pažįstami. Už tuos pinigus galima būtų žmogų palaidoti arba artimuosius sušelpinti. Bažnyčia ėmėsi aiškinti, kad tikrai nereikalinga gėlių gausa, bet vėl kreipia į save - užsakykite Šv.Mišias mirusiojo intencija, įteikite artimiesiems voką su rašteliu, kada paskirtos gedulingos pamaldos. Mirkite avelės! Aš nežinau tokios parapijos, kur kunigas veltui atlaikytų laidojimo pamaldas. Nežinau, bet nemanau, kad tokių kunigų nėra, o turėtų būti paskelbta norma - laidojimo pamaldos ir visų Sakramentų teikimas - be jokios aukos - „dovanai gavote, dovanai ir duokite“ (Mt 10,8b).

"TEBŪNA SVARBIAUSIA JŪSŲ PAREIGA - TARNAUTI BROLIAMS"

Vilkaviškio katedra.

Tarnystės pavyzdį parodė pats Kristus, kada Jis apaštalams plovė kojas. "Aš jums daviau pavyzdį, kad ir jūs darytumėte, kaip aš jums dariau" (Jn 13,15). Didžiojo Ketvirtadienio liturgijoje ši simbolinį kojų plovimą kartoja popiežius Romoje, mūsų vyskupai - Lietuvoje. O kaip būtų gerai, kad jų (vyskupų) tarnavimo dvasia būtų tapati apeigų veiksmui.

Tikinčiųjų tarpe daug kur priimta kunigą tėvu vadinti. Jei taip - mes esame dvasiniai jo vaikai, o tarpusavyje - broliai. Todėl tarnystę broliams popiežius Jonas Paulius II priskiria svarbiausioms kunigo pareigoms. Lietuviškų žmonių pamaldumu ir gražiomis tradicijomis žavisi daugelis iš Vakarų atvykusiųjų. Deja,

mes savo tradicijų jau pradėjome atsisakyti. Mėgdžiojame vakariečių elgesį, norėdami tapti moderniais. Kaip pagarbiai anksčiau tikintieji elgėsi su Švč.Sakramentu!

O dabar apsipratome. Bažnyčiose neliko Dievo stalo (grotelių), Šv. Komunija priimant atsiklausti nereikia, kai kurie kunigai novatoriškai, vakariečių pavyzdžiu, ją jau ir į rankas paduoda. O kaip supaprastinta gedulingų pamaldų liturgija! Velionis į bažnyčią jau retai benešamas, egzekvijos negiedamos, laidotuvių procesijos priekyje kunigo nepamatysi. Jeigu nori, kad kunigas dalyvautų laidotuvėse, būk geras, jį nuvežk, palaidojus - parvežk. Ar tai yra tarnystė? Čia reikalavimas patarnauti, ir tai tokiu metu, kada artimiesiems ir be to yra labai daug rūpesčių. Anksčiau buvo kitaip.

Todėl darosi neaišku, kas leido revizuoti Kristaus mokslą, ranka numoti į Jo pavyzdį. Tiesa, šiandieninė situacija kartais iš tiesų keičia nusistovėjusias tradicijas. Daugelio didmiesčių kapinės yra net už keliolikos kilometrų nuo bažnyčios. Tokiu atveju, savaime suprantama, laidotuvių procesijos į kapus jau nelieka - visi važiuoja, bet sakydamas, kad kunigo nepamatysi laidotuvių procesijos priekyje, turėjau galvoje dar nepakitusią situaciją, kada kapinės nuo bažnyčios yra už kilometro - kito.

MYLĖTI ARTIMĄ NE ŽODŽIAIS, O DARBAIS

Kiekvienam žmogui autoritetą pelno jo žodžių ir darbų vienybė - darau tai, ką sakau. Tuščiakalbių yra labai daug, bet savo žodį darbu patvirtinti retas gali. Pamokslavimas apie Dievo meilę yra tuščias, jei jis nebus liudijamas konkrečiais artimo meilės darbais - kiek kartų tai padarėte vienam iš mažiausiųjų mano brolių, man padarėte" (Mt 25,40). Nepriteklių kamuojamoje Lietuvoje yra kunigų, kurie sugeba išėiti iš savo asmeninių interesų, steigia senelių, našlaičių globos namus, organizuoja vargšų valgyklas, pasitelkia šiems kilniems darbams pasiturinčius žmones ir tikrai pelno visuomenės pagarbą, meilę ir pripažinimą. Bet tai tik vienetai. Dauguma tačiau mūsų kunigų žiūri savo interesų, o artimą

mylėti moko tik žodžiais. “Neprabangiai šian-dien gyvena kunigai”, - sako man vyskupas. Nedrįsau prieštarauti, o reikėjo! Reikėjo pasakyti: “Jūsų Ekscelencija, ar moralu dabar kalbėti apie kunigų prabangą, kai tauta, bent jos dauguma, gyvena prie skurdo ribos arba net žemiau jos. Ar gali kunigas pretenduoti į prabangų gyvenimą, kada jį išlaikantis, jam aukojantis tikintysis gyvena skurde? Ar gali iš aukų gyvenantis gyventi N kartų geriau už aukotoją?” Nepasakiau šių žodžių Ekscelencijai, kuris galbūt ir kitiems pašnekovams tvirtins - “neprabangiai šandien gyvena kunigai”.

DALIJIMOSI DVASIA

Šventasis Tėvas pabrėžia kunigiško dosnumo svarbą. Puiku, reikalinga, būtina! O kaip yra iš tikrųjų. Beveik priešingai. Šito neteigiū apie visus. Jau minėjau - yra žmones mylinčių ir jiems padedančių, bet tai ne taisyklė, veikiau išimtis. Vaizdžiai kalbant, kunigo pajamas galima būtų palyginti su upe, kuri įteka į ežerą, bet iš to ežero neišteka joks upeliukas. Kitaip, tariant, kunigas įpratęs gauti, bet ne duoti.

Kunigas, kaip pilietis, turėtų būti suinteresuotas, kad jo tautos žmonės (taip pat kaip ir jis) galėtų gyventi geriau. “Tikrai solidarią visuomenę galima sukurti tada, kai pasiturintys... neapsiribos davimu: reikalinga, dalijimosi dvasia, tokia, kai galimybę skirti savo pagalbą... laikytume, garbės dalyku” (Jonas Paulius II). Dalijimosi dvasia! Tai ne numesta išmaldos moneta, tai artimo meilės versmė, trykštanti iš mylinčios širdies. Toks turėtų būti žmogų mylintis kunigas, tokia turėtų būti visuomenė. Išsiugdykime tokius kunigus, tokią visuomenę - ir vargšų sumažės!

“Ir vargšui ištiesk ranką

Kad tavo paties palaima būtų sklidina.

Būk dosnus kiekvienam gyvajam,

neatsisakyk būti geras net mirusiems”

(Sir 7,33).

Padėsi neturinčiam - praturtinsi save. Regis, aišku. Taigi kas trukdo sekti Šventojo Raš-

to pamokymu? Gal egoizmas ir puikybė, kurie neturėtų derintis su kiekvieno žmogaus, juo labiau kunigo, gyvenimu.

Iš arčiau pažindamas kunigų gyvenimą, įsitikinau, kad jų dauguma myli tik save, kitaip tariant, vykdo tik pusę Didžiojo (meilės) Dievo įsakymo, antroji šio “sakymo pusė - mylėk savo artimą - lieka tarytum ir nepastebėta. Kodėl taip yra? Penkeri (dabar jau šešeri) studijų metai kunigų seminarijoje neįdiegia artimo meilės jausmų, užtat didybės, puikybės, išminčiųiausio ir kitos “dorybės” taip įsišaknija, kad jų jau nebeišrausi. Nemėgink, vargše žmogau, pamokyti kunigą, padaryti jam pastabą dėl neteisingo poelgio. Užsitrauksi amžiną rūstybę. Ir tai ne pavieniai atvejai. Tai sistema, todėl drįstu teigti, kad čia auklėjimo trūkumai. Ir dar. Užuoat buvę vieningi Kristaus vynuogyno darbininkai, kaip kunigai tarpusavy nesutinka, vienas kitą išjuokia, pavydi, apkalba ir žemina. Aš beveik negirdėjau, kad kunigai vieni apie kitus ką gero pasakytų. Gaila, bet tai tiesa! Net posakį susikūriau: “Nori prarasti tikėjimą, daugiau bendrauk su kunigais”. Paradoksas. Gerai, kad žmonės pradeda atskirti tikėjimo ir kunigo elgsenos dalykus. Kas to nesugeba padaryti, dažnai praranda tikėjimą arba nustoja jį praktikavęs.

Šių dienų kunigas turi atsisakyti egoizmo ir puikybės nes šios ydos žudo jį kaip asmenybę, o netinkamu kunigo elgesiu griaujamas žmonių tikėjimas.

Viena iš sunkiausių kunigystės priedermių - celibatas. Ką tai reiškia, supranta kiekvienas, besirenkantis kunigystę, tačiau nesuprantama, kai šiandieniniai seminarijų absolventai, nepraėjus nė metams po šventimų, vyskupui pareiškia neturį tikėjimo, o celibatą vertina kaip atgyveną. Dar yra ir tokių, kurie nori būti kunigais ir turėti šeimą. Tokiems, matyt, geriau būtų tapti pastoriais ar popais. Kalbant apie celibatą, reikėtų paliesti keistą kunigų gyvenimo praktiką - turėti jaunas šeimninkes. Bažnyčios kanonai reikalauja, kad kunigo šeimninkė būtų ne jaunesnė kaip 45 metų amžiaus. (Gal naujai patvirtinti Kanonai to nereikalau-

ja?). Rodos, viskas aišku. Ir kaip suprasti tokius kunigus, kurie viešai pažeidžia Kanonų reikalavimus. Ko gali tokie kunigai tikėtis iš tikinčiųjų, jeigu patys laužo Bažnyčios Kanonus? Kunigystė - ne lengvo gyvenimo profesija - bet savęs išsižadėjimo dėl Dievo ir žmonių meilės tarnystė, todėl busimieji kunigai turi aiškiai apsispręsti. Nežinau, ar dėl kunigų stokos, ar dėl kitų priežasčių šia prasme kunigams nepakankamai reiklūs ordinarai. Mano galva, geriau mažiau, bet gerų kunigų!

Man nelabai suprantama, kodėl, pavyzdžiui, Lietuvos jėzuitų vyresnybė išsiuntusi į Kanadą kunigą Kazimierą Ambrasą SJ. Argi jam nėra darbo čia? Norime ar ne, mes turime pripažinti Lietuvą misijų kraštu. Penkiasdešimt religinės spaudos ir persekiojimo metų padarė savo. Apklausų rezultatai teigia, kad Bažnyčia Lietuvoje pasitiki apie 60% gyventojų. Vargu ar taip yra iš tikrųjų. Katalikais save laikantių Lietuvoje yra apie 80%, tačiau praktikuojančių, mano manymu, yra apie 15%. Tų, kurie per Velykas atvyksta pastovėti šventoriuje, aš nelaikau katalikais. Geriausiai pasitikėjimą Lietuvos Katalikų Bažnyčia liudija Prezidento rinkimo pirmojo turo rezultatai. Nors dauguma Bažnyčios hierarchų neįvardijo kandidato, už kurį turėtų balsuoti tikintieji, bet visiems buvo aišku, kad galvoje turimas Vytautas Landsbergis, tikrasis tautos patriotas ir didvyris, pasakyčiau, tragiško likimo žmogus, nepelnytai tautos pasmerktas. "Ant kryžiaus jį!" Taigi pirmajame ture šis vyras liko trečias, gavęs apie 16% balsų, nepatekęs į antrąjį rinkimų turą. Štai tikrasis Bažnyčios reitingas! Ne be reikalo prieš antrąjį rinkimų turą Bažnyčia nepraverė lūpų, kviesdama balsuoti už vieną ar kitą kandidatą. Nepraverė, nes žino, kad lietuvaičiai savosios Bažnyčios balso negirdi ir neklauso. Liūdna, labai liūdna...

Negaliu praeiti pro šalį, nepalietęs Bažnyčios hierarchų vaidmens. Jau minėtas kunigas K. Ambrasas Vilniaus Arkikatedroje Bazilikoje savo pamoksle 1995 07 23 iš numirusių "kėlė" vyskupą Motiejų Valančių. Štai pagrindinės kunigo mintys, išgirstos per radijo imtu-

vą ir ne stenografiškai užrašytos: "...vyskupe, kelkis! Žygiuok apginti bedalių. Kilnūs Žemaitijos vyre, garsiau prabilk visų ganytojų vardu. Supratingasis Žemaitijos klonių vaike, atmerk akis direktorių, išdalink turtuolių sąskaitas vargšams. Kelkis, Vyskupe Motiejau, ištrauk lietuviškus protus iš bravorų sruvenančių kanalų. Kilnūs Žemaitijos vade, Seime ant sienos kryžių pakabink. Be kryžiaus, doros - žuvus Lietuva. Garbusis vyskupe Motiejau, kelkis. Žemaičių vyskupe, padėk paimti valdžią kitiems, kad niekam nereikėtų alkėti. Lietuva - ne vagys, ne žudikai, ne girtuokliai. Žemaičių vyskupe, kelkis!"

Savo laiku garbingas Vyskupas išgelbėjo tautą. Vieno teologijos profesoriaus ir klausiu, kaip vyskupas Motiejus Valančius sugebėjo tai padaryti. "Nebuvo Vyskupų konferencijos", - atsakė profesorius. Ar reikia geresnio šiandienos vyskupų vertinimo?

Septynios vyskupijos, septyni ordinarai, dar keli augziliarai - iš numirusių keliame Valančių! Negirdėti, beveik negirdėti Lietuvos ganytojų balso, kviečiančio į blaivybę, beveik negirdėti ganytojų balso, ginančio negimusius kūdikius. Per 50 ateizacijos metų Lietuvoje iššudyta apie 3 milijonai negimusių kūdikių, o vyskupai - tyli. Tyli ir kunigai. Kažkodėl nemandinga šiomis temomis sakyti pamokslus. 1955 metais legalizuotas abortas. Ir Katalikų Bažnyčios hierarchai, turėdami seimo valdančioje daugumoje krikščionių demokratų partijos atstovų, nemėgina inicijuoti įstatymo dėl abortų uždraudimo. Lietuvos dvasininkija tyli, o tuo tarpu ir toliau, jau nepriklausomoje Lietuvoje, žudomi negimę kūdikiai. Per aštuonečius nepriklausomybės metus imant aritmetinį vidurkį, jau iššudėm apie 480 tūkstančių mūsų piliečių. Ar ne per aukšta tylos kaina? Tarp Bažnyčios ir tautos nėra susikalbėjimo - statome Babelio bokštą!

Lietuvoje - bažnyčių statymo metas. Čia vyksta tikros socialistinės lenktynės! Kuri vyskupija pastatys daugiau. O statome, pasak vieno filosofo, tas bažnyčias, labiau panašias į aukštakrosnes, negu į Dievo namus. Taip, mūrų

pristatysime, tik juos statydami, “per darbus” nematome, kad griūva gyvoji Bažnyčia. O štai vienos - Prisikėlimo - bažnyčios taip per aštuonerius metus ir nesugebėjome atstatyti. Mes statom tautos šventovę”, - su tokiu šūkiu nepriklausomoji Lietuva statė šią bažnyčią. Kiekviena vyskupija - tai valstybė valstybėje, todėl ir negali išspręsti visai tautai svarbiausių reikalų. Ne be reikalo ir šaukiamės vyskupo Motiejaus. Dabarties kunigas turėtų būti nenuilstantis šauklis, šaukiąs į kovą už negimusios gyvybės išsaugojimą, šaukiąs į blaivybės kelią, savo gyvenimu rodąs gyvą pavyzdį.

KUNIGAS TURĖTŲ BŪTI MALDOS VYRAS

Kunigo pareiga - pačiam melstis ir mokyti žmones tai daryti, ugdyti pasitikėjimą maldos galia. “Patys kunigai tegul teikia garbę ir padėką Eucharistijai įvairiomis dienos valandomis, atlikdami kunigiškas maldas, kuriomis jie maldauja Dievą Bažnyčios vardu už sau patikėtą Dievo tautą ir už visą pasaulį” (II Vatikano susirinkimo nutarimas).

Atrodo, kad šios nuostatos rašytos ne Lietuvos kunigams, kurie dėl savo užimtumo įvairiais ūkiniais reikalais tikrai šių reikalavimų nesilaiko. Dar daugiau. Yra faktų, kad kunigai nelaiko šv. Mišių, jei nėra stipendijų - veltui nesimeldžiama. O pirкта malda, sutikime, kaip ir meilė dėl išskaičiavimo, yra netikra. Man atrodo, kad reikėtų daryti kitaip, bet čia nieko nepakeisi. “Iš ko kunigai gyvens?” - suskamba ausyse vyskupo frazė...

Palietėme čia kai kuriuos momentus pasirinkta tema. Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad ir į temą ne visai atsakyta, tačiau jeigu dabarties kunigai išvengtų tų blogybių, kurios čia iškeltos, gautume kunigo idealą, kuris ir atlieptų temai “Koks turėtų būti šių dienų kunigas”. Nepretenduoju į absoliučią tiesą, nesiėmiau teorinių svarstymų ir filosofavimo, o pasakiau nedidelę dalį to, kas jaudina paprastus Lietuvos tikinčiuosius, ateistine propaganda “maitintus”, persekiojimų gąsdintus ir represijų įškankintus, kurie su pasitikėjimu eina į ateitį, kurie norėtų matyti dvasingą tautą, gėrėtis jos žiedu - dvasininkija, bet, deja, gyvenimo tikrovės nuviltus.

Dabar mes esame kaip Mozės vedami izraelitai, kuriems bus lemta keturiasdešimt metų klajoti dvasinėje dykumoje, kol pasieksime Pažadėtąją žemę. Ateizmo apnuodytoji tautos dalis išmirs, taip ir neįžengusi į tą šalį, o sekuliarizuotoji ateinančioji karta ar sugebės atsispirti šios žemės vilionėms — vienas Dievas težino.

Baigiu malda, kurią man Šventoji Dvasia įkvepia, rašant paskutines eilutes: Išgirsk, Viešpatie, savo vaikų maldavimo balsą, pagydyk sergančią Lietuvos žmonių dvasią, duok jai giliai tikinčių, pamaldžių, Dievą ir žmones darbais, ne žodžiais mylinčių kunigų, tų trečiojo tūkstantmečio možių ir valančių, kurie išvestų savo tautą iš dvasinės dykumos į Tavo vaikams nuo amžių Pažadėtąją žemę. Amen”.

Rugpj. mėn. Šventojoje, Lietuvoje, stovyklavo dvi katalikiškojo jaunimo grupės. Pirmojoje mėn. pusėje stovyklavo jaunesni šv. kun. J. Bosko bičiuliai iš Vilniaus ir jo apylinkių. Juos globojo Vilniaus šv. J. Bosko parapijos klebonas kun. Izidorius Sadauskas SDB. Antrojoje mėn pusėje stovyklavo Žemaitijos jaunučiai ateitininkai. Juos globojo Kretingos pranciškonai ir Telšių katalikiškos mokyklos direktorės pavaduotoja Elena Martinkienė. Abiejų stovyklų stovyklautojais nuoširdžiai rūpinosi Šventosios klebonas kun. Vidmantas Gričius.

Prieš penktąjį Dievo įsakymą “Nežudyk” pirmiausia nusikalsta tas, kuris nekenčia kokio žmogaus. Kodėl neapykanta nuodėmė? Todėl, kad neapykanta yra keršto, muštynių ir žudynių pradžia, todėl, kad neapykanta veda prie žmogžudystės. Ne be reikalo Evangelijoje užrašyti baisūs Jėzaus Kristaus žodžiai, kad kas pyksta ant savo brolio, tas baustinas kaip žmogžudys. Didelė neapykanta, linkėjimas ir troškimas kitam blogo visada yra didelė nuodėmė. Todėl, pajutus savo širdyje kam nors neapykantą ar kerštą, reikėtų susimąstyti.

Žinoma, jei neapykantos ir keršto mintis veji iš galvos, kovoji su jomis, tada nenusidedi. Nenusidedi ir tada, kai, nelinkėdamas kitam blogo, vien tik bjauriesi jo blogais darbais. Matymas kito nedorybių ir jomis bjaurėjimasis - ne nuodėmė. Kilniam žmogui pasibjaurėjimas kito blogais darbais netrukdo net jį mylėti. Tikslai tikintis ir kilnus žmogus, matydamas kitą nedorai elgiantis, ne tik nelinki jam blogo, bet net pasimeldžia už jį, kad pasitaisytų ir amžinai nepražūtų. Panašiai elgėsi ant Kryžiaus prikaltas Kristus. Jo malda už tuos, kurie jį kankino ir prikėlė - “Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino ką darą” - yra stiprus ir jaudinantis įspėjimas visiems, kurie mato kitų blogus darbus, ir net nuo jų kenčia.

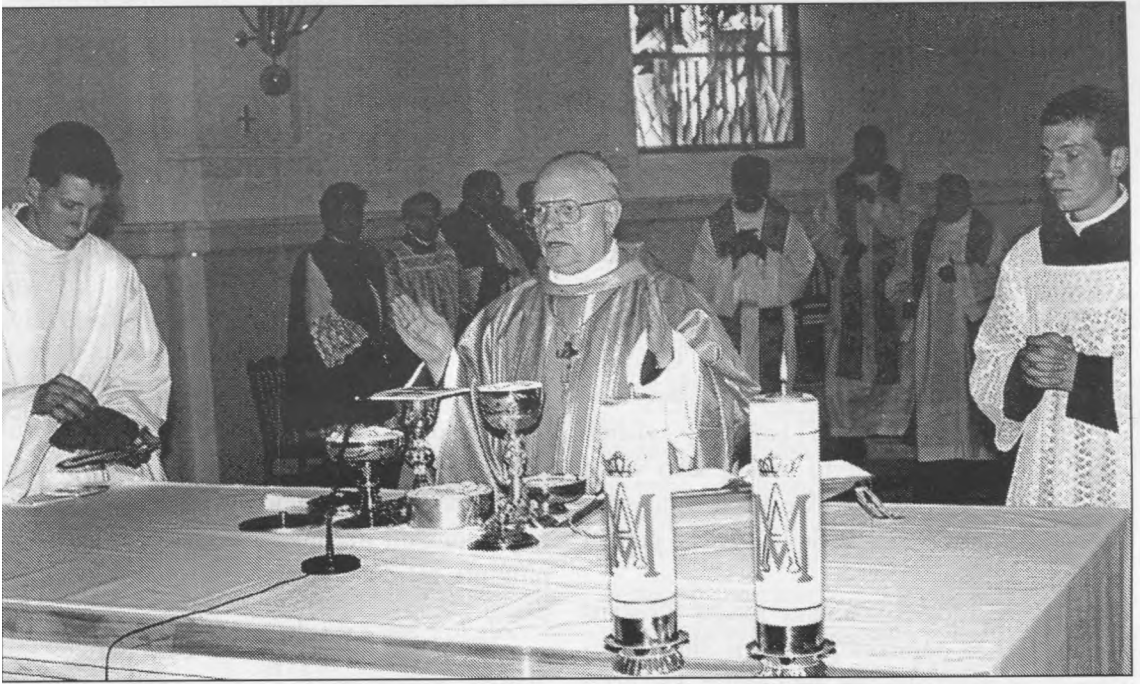
Visi žinome, kad visokios rietenos, pešty-nės ir net muštynės kyla iš neapykantos. Net vaikai, kurie pešasi, stumdosi ir mušasi, jau

nusikalsta penktajam Dievo įsakymui. O ką bekalbėti apie jaunuolius ir suaugusius! Jų vienas kito įžeidimai, pravardžiavimai, susikibi-mai ir apsidaužymai yra lyg mažos žmogžudys-tėlės, kurios galėjo pasibaigti ir nepataisoma nelaime.

Pati didžiausia nuodėmė, žinoma, yra žmo-gaus nužudymas. Tai dangaus keršto besišau-kianti nuodėmė. Žmogžudys išplėšia kitam di-džiausią gėrybę žemėje - gyvybę ir atima gali-mybę pasiruošti mirčiai, atlikti išpažintį. Jei nužudytasis buvo su sunkia ir dar neišpažinta nuodėme, tai jis, mirdamas nuo žmogžudžio rankos, praranda kartu ir dangų. Žmogžudys jam atėmė ne tik žemišką gyvybę, bet ir amžiną laimę. O tai jau visų baisiausia!

Kadangi - dar kartą prisiminkime - prie šios baisios nuodėmės priveda neapykantos mintys, rietenos, pravardžiavimai, pešty-nės ir muštynės, tai visiškai aišku, kad kiekvieno jaunuolio svarbiausia pareiga šalinti iš jaunos širdies neapykantą, vengti kumščiaimosi, peš-tynių ir šiurškesčių bei kitą užgaunančių žodžių. Žodis kartais užgauna skaudžiau už kumštį. Ne veltui sakoma, kad žodis net užmuša. Todėl reikia labai ir labai saugotis, kad savo piktais žodžiais nežeistum kitam širdies, neardytum nervų ir taip neatimtum sveikatos. Negeras, kitą užgaunantis žodis visada yra mažesnė ar di-desnė nuodėmė.

O kaip su tuo, kuris nenorėdamas, netyčia

Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis MIC katedroje aukoja Mišias.

kitą nužudo? Ar toks vertas žmogžudžio vardo? Ne. Bet dažniausiai ir tokiam būna nuodėmė, nes nebuvo atsargus, nesiėmė atsargumo priemonių, lengvabūdiškai žaidė su pavojumi.

Kartą vienas jaunuolis, dar neįgudęs vairuoti ir neturėdamas vairuotojo teisių, nesiėmęs paėmė tėvo mašiną ir pasišovė pavažinėti savo simpatiją. Norėdamas prieš ją pasirodyti ir jai patikti, važiavo dideliu greičiu. Viena posūkyje nesuvaldė mašinos ir atsitrenkė į medį. Pats kažkaip išliko gyvas, o mergaitė žuvo. Ar jam nuodėmė? Ar jis jau žmogžudys? Tikru žmogžudžiu jo vadinti negalima - jis ne žmogžudys, bet nuodėmė jam labai didelė. Ant jo jauno gyvenimo užgriuvo didelė ir sunki atsakomybė. Šią atsakomybę jis jaus iki pat mirties. Nuodėmė ir atsakomybė jam už tai, kad jis lengvabūdiškai buvo neatsargus ir žaidė su mirtimi.

Žmogžudžio ar savižudžio vardo verti tie vairuotojai, kurie prie vairo sėda išgėrę.

Penktajam Dievo įsakymui “Nežudyk” nu-

sideda ne tik tas, kuris nužudo kitą ar save, ne tik tas, kuris pakenkia kito ar savo sveikatai, bet ir tas, kuris pražudo kito dvasinę gyvybę t.y. įtraukia kitą į nuodėmę.

Šv. Augustinas sako: “Jei tu savo artimą skatini daryti bloga, esi jo žudikas”. Taip, šita nuodėmė - kito įtraukimas į nusikaltimą yra didesnė net už žmogžudystę, nes sielos gyvybė yra daug vertesnė už kūno gyvybę. Tūkstančio žmonių kūnų gyvybių atėmimas nebus toks didelis nuostolis, kaip kad vieną sielą įstumti į amžinąją ugnį. Pasmerktasis, kuris kito suvedžiotas, įtrauktas į nuodėmę, kenčia pragare, kentėdamas nuolat keikia tą, kuris jį išmokė nusidėti, kuris jį atitraukė nuo Dievo.

Kito suvedžiojimas, patraukimas į bloga dar ir dėl to yra sunki nuodėmė, kad blogybė lygtvanas plečiasi. Suvedžiotasis, išmokytas blogio, dažniausiai ir kitus suvedžioja. Kaip raugas, įmaišytas į tešlą, pamažu suraugina visą mišinį, taip kieno nors išmokytas bloga daryti žmogus užkrečia visą savo aplinką.

Suvedžiojimas, kito įtraukimas į nuodėmę įvyksta ne tik tada, kai tiesiog išmokoma ar paraginama jį nusidėti, bet ir kitais būdais. Jei, pavyzdžiui, keikiesi ar šlykščiai kalbi, girdint kitiems, ypač vaikams, tai ir paskatini juos panašiai kalbėti. Visi žinome, kaip greit vaikai persiima negražiomis kalbomis, išmoksta šlykščiai kalbėti, keiktis. Labai sunkiai nusidėdavo mokytojai, kurie drįsdavo vaikams kalbėti Dievą niekinančius dalykus, kurie drausdavo lankyti bažnyčią, išjuokdavo tikinčiuosius. O tėvai, nors ir nieko nekalbėtų prieš tikėjimą, bet nesimelstų, sekmadieniais neitų į bažnyčią - vistiek šitaip elgdamiesi, įvykdytų sunkią savo vaikų papiktinimo nuodėmę. Tokie tėvai būtų savo vaikų sielos duobkasiai, kelio į amžinąją pražūtį tiesėjai.

Visiems reiktų atsiminti Jėzaus Kristaus žodžius: “Kas papiktintų vieną iš šitų mažutėlių, kurie mane tiki, tam būtų geriau, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užkabintas jam ant kaklo ir jis būtų paskandintas jūros gelmėje.”

Jei kam būtų atsitikusi nelaimė kitą įtraukti į nuodėmę, tegul tuojau, nieko nelaukdamas, prieina išpažinties ir karstai pasimeldžia už tą, kurį išmokė nuodėmingai elgtis. Tolesnis priėjusio išpažinties suvedžiojo gyvenimas turėtų šviesti gyvo tikėjimo ir doros šviesa. Tada Dievas jam bus tikrai gailestingas.

Dievo įsakymas “Nežudyk” gina ir gyvulius. Gyvuliai yra sutverti mūsų naudai. Jie padeda palaikyti mūsų gyvybę, iš jų pasigaminame daug maisto, vaistų, drabužių. Jie pagelbsti mums ir darbą dirbti. Dabar, kai išrasta daug mašinų, gyvulių pagalba darbe nebe taip reikalinga, tačiau mielas arklukas ir dabar dar daug kur nepamainomas. O ką kalbėti apie gyvulius, paukščius, šunis ir t.t. Kaip įvairūs gyvulėliai mus džiugina! Kaip miela ir malonu širdžiai pasiklausyti vyturėlio čirenimo, lakštingalos giesmės, stebėti drugelių plazdenimą. Jų besiklausant ir bežiūrint, net vargai palengvėja, gyvenimas pašviesėja. Gyvuliai mus kai ko ir gero pamoko: bitės ir skruzdės - darbštumo,

avys - kantrumo, gaidys - budrumo ir t.t. Visuose gyvuliuose matoma Dievo Kūrėjo visagalybė, išmintis ir gerumas.

Todėl ir su gyvuliais turime elgtis kilniai, negalima jų kankinti. Tačiau yra tokių, kurie su gyvuliais elgiasi taip, lyg gyvuliai būtų bejausmiai, nejaučiantys skausmo. Ne, jie jaučia skausmą. Nuodėmė yra juos beširdiškai mušti, laikyti alkanus, šaltyje, srutose. Nuodėmė yra krauti tokią vežimą, kad betempdamas arklys susergera arba net krinta. Nusideda tie vaikai, kurie drasko paukštelių lizdus, ardo skruzdėlynus, žaisdami visaip kankina gyvulėlius, drugelius. Nuodėmė ir tiems medžiotojams, kurie šaudo tik dėl malonumo - nušauna ir numeta, nepasiimdami maistui. Kenksmingus gyvūnus naikinti galima, tačiau kankinti juos - nuodėmė.

Yra pastebėta, kad gyvulių kankintojai esti žiaurūs ir žmonėms. Vienas mirties bausmės nuteistas žmogžudys prieš pat bausmės įvykdymą prisipažino: “Kai buvau jaunas - labai mėgdavau kankinti gyvulius. Vėliau ir žmogų nužudyti buvo vieni niekai. Štai todėl ir mirštu kartuvėse”.

Senovėje gyvulių kankintojus labai griežtai bausdavo. Atėnuose vienas berniukas sugavo kurapką, išdūrė jai akis ir paleido. Jis buvo atiduotas teismui ir nuteistas net mirti dėl to, kad iš tokio žmogaus, kuris savo jaunystėje rodė tokius blogus palinkimus, nebus nieko gero.

Nors retai, bet pasitaiko ir priešingų nukrypimų. Kai kurie, ypač kai kurios, taip pamilsta gyvulėlius, sakysim, kates, šunis, kad labiau rūpinasi jais, o ne čia pat kenčiančiais žmonėmis. Vienai poniai, kuri labai mylėjo savo šunį, jos parapijos klebonas kartą juokaudamas pasakė: “Daug naudingiau būtų, kad ne gyvulį taip mylėtum ir globotum, o kokį našlaitį ir Dievą”. Ačiū Dievui, kad pas mus tokių dalykų retai sutinkama.

Palaiminti, kai jus šmeižia...

Audrys Antanaitis

Kiekvienas žmogus kada nors susiduria su šia be galo aktualia problema. Žmogus yra kalbantis, klausantis ir jaučiantis ar nejaučiantis atsakomybę už savo veiksmus ar žodžius. Pačią apkalbų sąvoką tiktų apibūdinti kaip, teiginių, neturintį pamato, pagrindo, kuriuo sąmoningai arba ne pateikiama informacija apie žmogų, įvykį, reiškinį, neparemta įrodymais ar faktais ir dažnai neteisinga. Jei informacija yra teisinga ir be subjektyvaus vertinimo, jos apkalbomis pavadinti negalima. Tarpinis dalykas tarp apkalbų ir teisingos informacijos yra tendencingas faktų pateikimas, kai faktai yra teisingi, bet iš jų daromos neteisingos išvados. Turint galvoje galutinį rezultatą, šitai jau būtų arčiau apkalbų.

Kodėl apkalbos kyla? Pirmiausia dėl įgimto žmonių smalsumo. Įgimtas smalsumas, siekimas žinoti ir suprasti, geri žmogaus būdo bruožai, stumiantys į priekį mokslą, pažinimą, pakeičia savo prigimtį perėję į privačią arba žmonių tarpusavio santykių sferą, kurioje jie virsta smalsumu, besireiškiančiu dažnai savo neigiamu pavidalu. Iš dalies tai suprantama. Žmonių santykių sudėtingumas, tai siekis įsitvirtinti visuomenės hierarchijoje, padaryti karjerą karais ir kitų žmonių karjeros sąskaita (pvz., gauti darbo vietą, į kurią pretenduoja keli kandidatai), skatina poreikį konkurentus pateikti nepalankioje šviesoje. Todėl renkama visa įmanoma informacija ir net, jei ji nėra kompromituojanti, stengiamasi ją savaip nušviesti. Tą patį apkalbų gimimo procesą gali skatinti ir keršto troškimas, kai apkalbamas žmogus, kaltinamas dėl nepavykusio gyvenimo ar projekto, nuobaudos ar bet kokios nuoskaudos, kurią įsivaizduoja,

kad apkalbamasis jam yra padaręs. Apkalba geriausiai tinka žmogui, neturinčiam teisinio pamato keršyti savo skriaudėjui. Atsiradus tegul ir iliuzoriniam pagrindui keršyti, panaudojant teisines institucijas, rašomi skundai, kurie tampa nebe apkalbomis, bet šmeižtu.

Mūsų pasaulis - interpretacijų pasaulis. Kiekvieną reiškinį, poelgį, posakį kiti žmonės vertina ir interpretuoja. Į vieną ir tą patį dalyką galima žiūrėti diametraliai priešingai. Kryžius vieniems yra atpirkimo, kančios ir pasaulio išgelbėjimo simbolis, kitiems - religinis prietaras, tretiems - Dievo, nesugebėjusio išgelbėti paties savęs, gėdingos mirties įrankis. Pareigūnas, didinąs mokesčius ir skiriaš juos socialinėms reikmėms, vienų vertinamas kaip varguolių gelbėtojas, kitų kaip valstybės pramonės žlugdytojas. Tokie prieštaringi vertinimai lydi mus visą gyvenimą kiekviename žingsnyje. Žmogus nuo pat mažumės mokosi suprasti jo krašte egzistuojančią vertybių sistemą, su aplinkinių pagalba ugdo savo požiūrį į gyvenimą. Ugdymo procesas yra sudėtingas, prasidedantis nuo motinos lopšinės ir besibaigiantis pratybomis, kurių metu formuojasi požiūris į gyvenimo reiškinius. Apkalbas galima būtų priskirti prie tokių pratybų rūšių. Jos - bandymas įvertinti, sustatyti viską į savo lentynėles, susivokti. Kas dieną klausydami tegul ir apie nereikšmingus dalykėlius, girdėdami skirtingus vertinimus, sužinome apie kasdieninio gyvenimo varomąsias jėgas, mokomės pažinti žmogaus prigimtį ir jei kiti auklėjimo komponentai yra pakankamai apgalvoti, mokomės daug ką vertinti savo galva.

Po Vilkaviškio katedros konsekracijos. Iš dešinės: prel. Vytautas Gustaitis, vysk. Juozas Žemaitis, Šakių dekanas prel. Antanas Maskeliūnas, Vilkaviškio vyskupo general. vikaras mons. Vincas Bartuška

Apkalbų būna ne tik asmeninių. Visuomenėje cirkuliuoja apkalbos, kurias juokaudami galime pavadinti "tautinėmis" apkalbomis. Jas dažniausiai sukelia žmonių noras žinoti apie garsius, nusipelnčius visuomenės veikėjus, artistus, menininkus, rašytojus ar šiaip žymius žmones, darančius vienokią ar kitokią įtaką visuomenės ar valstybės gyvenimui. Šių apkalbų diapazonas labai platus - nuo beveik tikrų faktų, tik vos kiek pagražintų iki anekdotų, sukurtų neturint realaus faktinio pagrindo, bet besiremiančių jų herojaus asmeninėmis, būdo savybėmis ar jo veikla apskritai. Dažnai apkalbas, arba dar kitaip gandas, sukelia ir tikros informacijos stoka, tačiau dar kartą pabrėžtina, kad tai tik dalis problemos, kadangi jokia, net pati visapusiškiausia informacija neužkerta kelio apkalbomis. Neįmanoma informaciją, sklindančią iš lūpų į lūpas, perduoti tiksliai, kiekvienas perdavimo etapas yra nuspalvintas perduodančiojo

emocinio nusiteikimo, jo išsilavinimo, siekių, pagaliau ir konkretaus suinteresuotumo.

Apkalbų atsiradimo mechanizmas - įvairialypis. Gandas gali gimi vieno žmogaus galvoje, institucijos ar valstybės, siekiančių savo tikslų, vadovybėje. Tai sąmoningai paleisti gandai. Puikūs pavyzdžiai - prieš II pasaulinį karą Hitlerio ir Stalino vadovybių vesta dezinformacijos kampanija. Gandai, būdami kryptingesni, dažniau siekia kažkokių tikslų. Apkalbos, dažniau buitinio pobūdžio, atsiranda domintis žmogumi ar jų grupe, arba siekiant jiems padėti ar pakenkti. Jų atsiradimo mechanizmas yra ganėtinai sudėtingas, kadangi sąmoningumo dalis čia yra mažesnė, o pačios apkalbos gimsta dažnai tikint jų tikrumu. Apkalbėdamas žmogus stengiasi pats sau išsiaiškinti situaciją, pasąmonėje bando priimti sprendimus. Tokiu atveju tai nėra iš blogų paskatų kylantis dalykas. Apkalbų pradžia dažniausiai nėra toli faktinės

padėties, teigiamos ar neigiamos savybės, ar įvykio atpasakojimas, tik sutirštinami, pagražinami ar pajuodinami. Tačiau apkalbos turi tą savybę, kad paleidus jas į gyvenimą, jos tampa nekontroliuojama epidemija ir nei jų pradininkas, nei jų objektas, nei pagaliau niekas kitas sustabdyti jų nebeturi galios. Turi praeiti tam tikras laikas ir, panašiai kaip maro ar šiltinės epidemijų metu, temai praradus aktualumą, paprasčiausiai atsibodus, ar atsiradus naujoms aktualijoms, apkalbos ta tema silpsta ir baigiasi.

Išsiaiškinus, kas yra apkalbos ir koks yra apkalbų sklidimo mechanizmas, galima svastyti, ar jų apskritai įmanoma išvengti. Čia jau atsakymas būtų vienareikšmis - ne. Priežastys kelios: a) netikslus tegul ir nesąmoningai, informacijos perdavimas neišvengiamai sukelia apkalbas; b) neišvengiamai apkalbas sukelia bet kokio fakto interpretacija; c) apkalbos neišvengiamos dėl sąmoningo faktų iškraipymo ar net neteisingo jų pateikimo, siekiant kažkokių savų tikslų. Pagaliau informacija, kurią apie save pateikia žmogus, institucija ar valstybė, negali pasiekti visų besidominčių, todėl ta informacijos spraga neišvengiamai užpildoma apkalbomis. O supratus apkalbų neišvengiamumą, ramiai galime priimti ir tai, kad mūsų gyvenime jos užima labai didelę vietą ir yra neatskiriama jo dalis, kuriai išnykus, mes taptume labai nelaimingi. Pažvelkime, žmogus gali neskaityti laikraščių, nežiūrėti televizoriaus, neklausyti radijo, tačiau dažniausiai, jei jis nėra ligotas ar dvasiškai pavargęs, gerai orientuojasi, kas dedasi aplinkui, turi apie tą aplinkos vyksmą savo nuomonę, kuri susidarė iš aplinkinių žmonių frazių, nuomonių, kitaip tariant, interpretacijų visumos. Tik iš apkalbų, kurios nebūtinai turi būti neigiamo pobūdžio, sužinoma, kas dedasi mus supančių žmonių gyvenimuose (juk su kiekvienu tolimesniu pažįstamu nekalbi apie jo reikalus, bet dažniausiai žinai, kuo jis gyvena ir kokie rūpesčiai jį kamuoja). Ar nebūtų baisu, jei šis informacijos šaltinis staiga išnyktų, ir mes atsidurtume neįprastame informacijos

vakuume. Kiekvienas jaustumėmės pasimetęs ir praradęs ryšį su aplinka. Juk ir klausdami vieno draugo apie kito draugo reikalus, apkalbame. Taigi matome dar vieną apkalbų savybę. Savaiame jos nėra nei geros, nei blogos, jos yra kiekvieno žmogaus jungtis su jį supančiu kasdieniniu pasauliu. Šiuo teiginiu turėtume remtis, galvodami, kaip į apkalbas reaguoti.

Apkalbos - galingiausias ginklas jas mochančių vartoti žmonių rankose. Jos gali žmogų iškelti iki debesų ar nugramzdinti į giliausius požemius. Jų ypatybė yra ta, kad apkalbamasis yra visiškai bejėgis ką nors pakeisti, įrodyti savo tiesą ar apsiginti. Apkalbos - nekontroliuojamas procesas. Šmeižiamas žmogus šmeižiką gali paduoti į teismą. Apkalbamas žmogus gali tik gūžtis, kentėti, ar nusispjauti. Apkalbančiųjų minios į teismą nepaduosi, apkalbos neturi oficialumo ar formalumo elementų. Apkalbos negailestingos, būtinai subjektyvios, aštriai žeidžiančios, gana retai būna geranoriškos. Apkalbų liūtį sukelti labai lengva, sustabdyti praktiškai neįmanoma. Pasirinkęs jas ginklu, žmogus dažniausiai būna ne pačių tyriausių ketinimų.

Ar gali kiekvienas iš mūsų niekada neduoti pagrindo apkalboms ir jų išvengti? Vėlgi atsakymas vienareikšmis - ne. Kiekvienas esame neatskiriama savo visuomenės ir bendruomenės dalis, turime savo nuomonę, besikeičiantį įvaizdį, vienaip ar kitaip vertinamą veiklą. Kiekvienas iš mūsų dominame aplinkinius, ir tas domėjimasis būtinai verčia apie mus kalbėti kitus. Kokios tai kalbos, yra tų kalbančiųjų minčių, moralės, nusiteikimo, pagaliau sąžinės reikalas. Apkalbos visada daug geriau charakterizuoja kalbantįjį, o ne apkalbamąjį, todėl kiekvienas iš mūsų bendraudami tą turime visada atsiminti. Todėl, jei apie kažką šnekama geranoriškai, objektyviai, net jei pats apkalbamasis žmogus nepasižymi regimais gerais darbais, jei kalbama linkint gero, tokios apkalbos nebaisios, neturinčios savyje neigiamos energijos, kurią mintys ir žodžiai kaupia aplinkui. Apkalbų

išvengti negalima. Apkalbamas Romos popiežius, politikos veikėjas, kaimo moterėlė, sąvartyne besiknisęs varguolis. Neduoti apkalbomos pagrindo - reiškia negyventi, gal dar daugiau - negimti. Apkalbos apie žmogų prasideda jau vos tik jį pradėjus.

Apkalbos žeidžia, bet nesuteršia. Apkalbos lengvai išsprūsta, bet sunkiai nurimsta. Apkalbos labai stiprus ginklas blogų žmonių lūpose, nes žmonės dar neišmoko vertinti gėrio ir blogio bei atskirti pelų nuo grūdų. Apkalbos stiprios tol, kol jomis tikima.

Apkalbos aplinkinius veda prie minčių, mintys - prie darbų. Tai dar kartą patvirtina apkalbų galią. Nei blogis, nei gėris pasaulyje nėra izoliuotas. Blogis didina blogį, gėris gėrį. Tačiau gėris pasaulyje prisitaiko daug sunkiau, o blogis civilizuotoje visuomenėje dažnai įgauna išoriškai labai nekaltas ir subtilias formas. Todėl apkalbos, būdamos iš dalies pasaulio vertinimo įrankiu, yra ir žmogaus keitimo įrankis. Nešvari ir nuodėminga siela, įpratus negatyviai mąstyti, apkalbų yra keičiama į blogąją pusę. Žmogus, besiliečiantis prie purvo, susipurvina. Pagiežingas pagiežėja, kai visur įžvelgiamas blogis, gėriui nebelieka vietos. Tai yra ištis pavojinga mąstymo tendencija. Todėl visos programos, propaguojančios gėrį, ugdančios kilnią žmogaus dvasią, tegul ir neduodančios greitų apčiuopiamų rezultatų, yra labai reikalingos, nes jos mažina blogio užimamą teritoriją.

Matyt, gyventi būtų daug lengviau, jei kiekvienas į apkalbas išmoktų reaguoti labai šaltai, ramiai ir filosofiškai. Lengviausia prieš jas spirtis, nekreipti dėmesio. Neverta dėl jų

bandyti keisti gyvenimo būdo, jei pats esi juo patenkintas. Ne apkalbos teikia gyvenimą. Pats gyvenimas, tikras ir doras, turintis tikslą, yra svarbus. Gyvenimas, kur supa tiesa, gėris, meilė. Tada apkalbos bus nebaisios. Ne su jomis reikia kovoti. Esant reikalui, reikia keisti gyvenimą. Jei gyvenimas prasmingas, apkalbos ir šmeižtai, suteikia palaiminimą. Tą pabrėžia Jėzus Kristus Kalno pamoksle: "Palaiminti esate, kai jus šmeižia, persekioja ir meluodami kalba prieš jus visokį pikta dėl manęs" (Ev. pagal Matą 5,11).

Ar reikia apkalbamam žmogui teisintis ar aiškintis? Dažniausia ne, kadangi apkalbos retai išsakomos į akis, ypač nepalankios. Jos gali asmenį pasiekti netiesiogiai, per artimus draugus, jas girdėjusius. Ar reikia ieškoti galimybės įrodyti savo tiesą ir teisybę? Taip pat vargu, nes ne apkalbos turi būti stimulus tiesai siekti. Reagavimas į apkalbas gyvenimą susmulkintų, užtoto pagrindinius uždavinius, svarbiausius dalykus. Apkalbos daugiausiai maitinasi žmonių sielomis, kaip juodi šešėliai besisukdamos aplinkui, jos laukia žmogaus atsipalaidavimo, silpnumo valandėlės, orientyrų praradimo. Nuodėmėje esanti ar pavargusi siela yra imliausia blogiui, nešvarumui, tai yra bijanti siela, besitinkinti rasti užsimiršimą periferiniuose gyvenimo dalykuose. Maldai susitelkęs žmogus negalvoja, kaip iškapstyti kažką negero apie artimą. Krintąs žmogus tikisi rasti pateisinimą savo kritimu, žvelgdamas į aplinkinių nuodėmes ir ydas. Tai dar kartą tai įrodo apkalbų subjektyvumą ir tai, kad jos pirmiausia priklauso tik kalbančiajam.

Tuskulėnų dvaro teritorijoje prie Vilniaus buvo užkasti 766 žmonės, nužudyti KGB rūmuose 1944-1947 m. Iš jų dar tik 40 asmenų atpažinti, tarp jų vysk. Vincentas Borisevičius.

Ištikimybė mažmožiuose

CHIARA LUBICH

“Kas ištikimas mažmožiuose, tas ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliuose dalykuose” (Lk 16,10).

Ar turėjai kada norą savo širdy vykdyti didžius dalykus? Tikriausiai turėjai. Ar buvai kada nors patrauktas žmonių, kurie buvo išgarsėję visame pasaulyje, ir įvykdę didžius darbus, vertus pasigėrėjimo, herojus ar svarbius Evangelijos liudininkus? Ir vėl atsakymas tikriausiai bus taip, nes toksai siekimas yra įprastas kiekvienam asmeniui, kadangi, kaip žmonės, mes visi turime savo lemtį.

Tačiau mes esame dažniausiai nesėkmingi vykdyti tą savo likimą, nes nerandame būdo, kaip susidoroti su lemiamais ir sunkiais gyvenimo momentais.

Norėčiau patarti tau būdą, kaip būti pasiruošusiam tokiems momentams. Jėzus tai juk ir sakė... “Kas ištikimas mažmožiuose, tas ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliuose dalykuose”.

Tie žodžiai jau buvo žinomi dar prieš Kristų ir gal buvo vartojami kaip patarlė. Jėzus panaudojo juos savo mokyme, duodamas jiems naują prasmę. Mes randame juos Evangelijos ištraukoje pagal Luką, kai Jėzus kalba apie turtą. Tačiau panašiai tas palyginimas gali būti panaudojamas ir įvairiose gyvenimo situacijose. Tais žodžiais Jėzus pasako, kad ištikimybė mažuose dalykuose yra tikras bandymas, jog asmuo bus taip pat ištikimas ir didžiuose.

Be to, kai Jėzus nori, kad būtumėm ištikimi mažuose dalykuose, tada nieko tokio menko nėra, ko gyvenimas galėtų iš mūsų pareikalauti. Nes nieko tokio mažo nėra, jei mes viską daro-

me, vykdydami jo valią. Nieko mažo, jei mes darome iš meilės.

“Kas ištikimas mažmožiuose, tas ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliuose dalykuose”.

O kiek daug mažų dalykų įvyksta kiekvieną dieną mūsų gyvenime!

Štai yra stalas, kurį reikia nuvalyti, kad būtų švarus, duoti atsakymą, kurio asmuo laukia, kantriai baigti tą monotonišką darbą, kuris turi būti atliktas, ramiai vairuoti automobilį, gerai baigti namų ruošos darbą ir paruošti valgį, organizuoti veiklą, groti muzikos instrumentu, aną nukritusį popierių nuo grindų paimti, su nuoširdžia šypsena asmenį pasitikti, straipsnį parašyti, tuo laimingu įvykiu pasidalinti.

Kaip mes turime vykdyti tuos veiksmus? Mes niekada neprivalome visko daryti paskubomis, bet tobulai ir ramiai. Mes turime daryti viską, ką privalome, nuoširdžiai.

Būti ištikimam net mažuose dalykuose, reiškia kad turime gyventi kiekvieną valandėlę tobulai.

“Kas ištikimas mažmožiuose, tas ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliuose dalykuose”.

Ir “didžiuose”? Taip ir tose lemiamose gyvenimo situacijose: kai svarbus nutikimas ar kokia nors nelaimė, kuri tave ištiko, tau brangaus asmens mirtis, tasai pasisiekimas, kurio tu norėtum, paveldėjimas, kurio tu nesitikėjai,

Vilkaviškio parapijos dekanas prel. Vytautas Gustaitis.

gilus ir nelauktas skausmas, atsakomybė netikėtai patikėta tau... ir kai kuriose tautose nenumatytas karo Vargas ir skurdas.

Norėčiau jums paminėti vieną jauną vyrą, 21 metų amžiaus libanietį, kurio vardas Fouad. Jis išmoko kaip tikrai mylėti kasdienos gyvenimą net mažmožiuose.

Jam grįžtant iš suvažiavimo Romoje į Libaną, kur civilinis karas vis dar visu įnirtimu tęsėsi, keli ginkluoti vyrai jį sulaikė kelyje į Beirutą, apie trijų mylių nuotolyje nuo aerodromo. Tai buvo įtampas momentas. Kariškiai patikrino jo asmens tapatybės įrodomuosius dokumentus ir rado įrašą, kad jis yra "Krikščionis Maronitas".

"Taip, - Fouad jiems atsakė, - aš esu Krikščionis Maronitas ir aš grįžtu namo".

"Bet tu turi eiti su mumis", - jie jam įsakė.

Jie pradėjo jį kvosti ir pabaigoje jam pasakė: "Ar tu žinai, kas tavęs laukia? Fouad suprato, kad jam tai yra galas. Tada vienas kariškių vedė jį prie tilto, kur keletas krikščionių jau buvo nužudyti. Bet tuo metu, vedamas prie tilto, Fouad pasiliko ramus ir svarstė, ko Dievas iš jo norėtų šį momentą. Jam buvo aišku, kad jis turi mylėti savo artimą. Užtai jis ir stengėsi, kad tasai kariškis jaustųsi esąs mylimas. Todėl tą kariškį užjausdamas, jis stengėsi jį paguosti sakydamas jam kad jo pareigos yra sunkios ir slegiančios, kurias jis privalo atlikti tame besitęsiančiame kare. Bet kai jis priėjo prie tilto, tasai jo sargybinis sustojo, pažvelgė į jį ir šūktelėjo: "Grįžkime atgal!"

O kai jie pasiekė generalinį štabą, Fouad matė jo sargybinį kažką sakantį kitiems. Tada vienas iš jų priėjo prie jo ir jam tarė: "Tu esi laimingas,. Prieš keletą dienų to kariškio brolis buvo nužudytas, tad suprantama, jis turėjo tikrą priežastį jam atkeršyti".

Todėl Fouad, vykdydamas Dievo valią net visuose mažuose gyvenimo dalykuose, galėjo pasilikti ištikimas Dievui net tame jo gyvybei pavojingame nutikime.

"Kas ištikimas mažmožiuose, tas ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliuose dalykuose".

O Dievas jį apsaugojo ir šiame pavojuje.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

Katalikų žurnalas *Aidai*, Lietuvai esant okupuotai, leistas Vokietijoje ir JAV, po Nepriklausomybės atstatymo buvo perkeltas į Lietuvą ir sujungtas su *Naujuoju židiniu*, šią vasarą dėl lėšų stokos sustojo.

Amerikos lietuvių katalikų kunigų vienybės seimas rugsėjo 21 d. įvyko Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyno patalpose, Putname, CT.

DVI ATGAIVINTOS BAŽNYČIOS SUVALKIJOJE

REDAKTORIUS

Daug bažnyčių Lietuvoje nukentėjo Antrojo pasaulinio karo metu, bet, be abejo, dar daugiau buvo apgriauta ar visai sunaikinta, Lietuvą okupavus rusų bolševikams. Čia paminėsime tik dvi: Vilkaviškio katedrą ir Sintautų parapijos bažnyčią. Pirmoji buvo konsekruota šių metų liepos 11 dieną, o antroji - rugpjūčio 26-ąją, 1995 m.

Kai kurie klaidingai įsitikinę, kad Vilkaviškio katedra buvo sugriauta karo metu. Tai netiesa. Nuo karo ji buvo tik šiek tiek nukentėjusi. Ją būtų buvę lengva tuoj suremontuoti. Atėję bolševikai ją nugriovė, išpardavė plytas ir visiškai sulygino su žeme, pasiryžę jos vietoje įsteigti skverą. Vilkaviškio vyskupo sostas buvo perkeltas į Marijampolės parapijos bažnyčią.

Daugelis marijampoliečių pageidavo, kad vyskupijos centras ir toliau pasiliktų Marijampolėje, bet vyskupas Žemaitis, nors pats būdamas marijonas, nutarė atstatyti Vilkaviškio katedrą ir į ten persikelti, nes Marijampolės visa katalikiška veikla jau nuo seniai buvo marjonų rankose.

Katedros statyba rūpintis buvo pavesta vyskupijos dekanui Vytautui Gustaičiui, Simno klebonui. Simne jis buvo įdėjęs visą savo energiją ir išteklius į tenykštės bažnyčios remontą, o štai dabar turi viską palikti ir pradėti naujos katedros statybą, galima sakyti, “iš nieko”. Bet vyskupo liepimas jam buvo nediskutuotinas. Jis atvyko į Vilkaviškį ir visomis jėgomis ėmėsi naujo, sunkaus darbo. Dievas jo darbą laimino, ir štai po keleto sunkaus darbo metų ant buvusios katedros atkastų pamatų išdygo nauja graži bažnyčia, nemenkesnė už buvusiąją. Šį jo nuostabų pasiaukojimą bei nepaprastą pastangas įvertino ir bažnytinė, ir civilinė vyresnybė. Popiežius jį pakėlė garbės prelatu, o Lietuvos valstybės prezidentas jam suteikė kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordiną.

Kita neseniai atgaivinta Zanavykijos šventovė yra Švč. M. Marijos Dangun Ėmimo bažnyčia Sintautuose. Sintautų parapijos ir bažnyčios istorija labai audringa. Pirmoji medinė bažnytelė čia buvo pastatyta Veliuonos valdytojo Alberto Radvilos 1641 metais. Ji sudegė 1788 m., bet netrukus buvo vėl atstatyta, 1800 m. konsekruota ir tais pačiais metais įsteigta Sintautų parapija. Labiausiai ji didžiuojasi savo klebonu kun. Antanu Tatarė, vadovavusiu parapijai 1855-1863 m., suremontavusiu bažnyčią, pastačiusiu kleboniją, išpuošusiu bažnyčią savo nutapytais paveikslais. Sintautai turbūt jo niekad neužmirš.

Deja, 1907 m. bažnyčia vėl sudegė. Gairas sunaikino ir kun. A. Tatarės visą kultūrinį palikimą: paveikslus, rankraščius. Naujas klebonas mėgino atstatyti bažnyčią, bet negavo valdžios leidimo. Vis dėlto klebono pastangomis 1913 m. buvo pradėta bažnyčios statyba. Nauja bažnyčia neilgai tikintieji galėjo džiaugtis. Antrojo pasaulinio karo metu bažnyčia smarkiai nukentėjo. 1944 m. vokiečių artilerija bažnyčią padegė ir apgriovė. 1964-1965 m. buvo sumanyta visiškai ją sunaikinti. Tik klebono Antano Maskeliūno milžiniškomis pastangomis pavyko iš Maskvos gauti leidimą bažnyčią atstatyti. Nepaprasta klebono energija ir nepalaužiamu atkaklumu bažnyčios remontas buvo sėkmingai užbaigtas, ir bažnyčia konsekruota 1995 m. rugpjūčio 26 d.

Lankstinuko autorė Regina Ūsienė, aprašiusi šios bažnyčios istoriją, baigia šiais žodžiais: “Esame laimingi, kad likimas lėmė mums prikelti Dievo šventovę. Patikėkime, kad sujus atgimimu pakilome ir mes, Zanavykų krašto žmonės. Turėkime viltį, kad ateinančioms kartoms neteks matyti bažnyčios griuvėsių

JAUNIMAS

Jaunimo mintys moralės klausimais

(tęsinys)

10. Ką aš laikau auka savo gyvenime

VITAS: Auka laikau savanaudiškų tikslų, savanaudiškų interesų pajungimą kilniems interesams. Auka - tai daryti kitiems, ko jiems labiausiai reikia, peržengiant savo egoizmą. Plačiau - tai savo ribotumo peržengimas irėjimas į kitus.

RYTĖ: Auka savo gyvenime laikau „gyvają“ meilę, kuria privalau remtis visur aplinkoje. Kas man yra suteikta, tai tą privalau ir gražinti.

MIGLĖ: Man auka - tai sąmoningas ir džiugsmingas atsisakymas to, kas gera man, bet labai reikalinga kitam. Būtent, atsisakau savo laiko, savo turimo daikto, pinigų ir panašiai.

IEVA: Iki šiol nesu aukojusis tikra to žodžio prasme. Daug esu Dievui atidavusi, bet ne todėl kad aukočiausi, o todėl, kad Jis to norėjo, savo malone mane privertė kai ko atsisakyti.

JULIUS: Visą savo gyvenimą norėčiau skirti Jam.

ŽIBUTĖ: Būna situacijų, kai pirmo impulso pagauta pagalvoju, jog aukojuosi tokiose situacijose, kai iš anksto susiplanuotą laisvalaikį manau praleisti turiningai, o iškyla reikalas kitam padėti, kurio net nepageidauju matyti... Tačiau po tam tikro laiko pamatau, kad tuo gestu pakylėjau kitą kiek aukščiau. Ir tada šio savo žingsnio negaliu laikyti auka.

ANUPRAS: Auka savo gyvenime laikau sąmoningą, laisvanorišką veiklą, nukreiptą į kitus žmones, į visuomenę, tautą. Tačiau ši veikla gali būti tik iš meilės, nelaukiant jokio atlyginimo. Aukojantis atsisakoma savęs ir visa atiduodama kitiems.

Taigi auka aš laikau priemonę tikslui pasiekti,

priemonę gyvenimą įprasmininti. Norint ką nors prasmingo pasiekti, auka yra būtina.

VILDA: Auką suprantu kaip neprivalomą poelgį. Šio poelgio sąžinė man neliepia. Auka - tai tarsi „dovana be jokios progos“. Tokios nenumatytos, neplanuotos dovanos sutvirtina žmonių tarpusavio santykius, todėl šia prasme būtina aukotis vieni kitiems.

NENDRĖ: Auka - tai ko nors atsižadėjimas iš meilės kitam (juk kuo daugiau netenki, tuo daraisi turtingesnis). Nieko, ką pats darau, negaliu pasakyti, jog tai būtų auka kitam. Per daug save myliu.

RŪTA: Mano supratimu, auka - tai toks žmogus, kurį praeivis sumušė. Tai piktadario auka. Auka - toks žmogus, kuris pateko po automobiliu, buvo sužeistas, suluošintas ar net užmuštas. Tai automobilio auka.

Dažnai sakoma, kad motinos meilė yra „pasiaukojanti“, kad motina „aukojasi“ savo vaikams. Šiuo atveju nesuprantu tokio žodžio prasmės. Juk motina myli. Taigi ji nesiaukoja, o myli! Kokia čia gali būti auka ką nors veikti mylint! Juk motinos meilė beribė, ir joje nėra nė lašelio kančios. Sakyčiau, beprasmės kančios. Motina save atiduoda savo kūrinui. Net jeigu ši motina ir kitus vaikus „mato“ šalia savęs ir dalį savęs jiems atiduoda, tai tik todėl, kad jos meilė peržengė jos asmenišką ribą. Tokia savo nesuinteresuota meile ji įsilieja į bendrą žmonijos gėrio ir meilės aruodą. Ar tai auka? Jokių būdu ne! Tai jau meilė aukštesniojoje pakopoje. Ji savo vaikų nepamiršta ir kitus glaudžia.

Ar M. Kolbė aukojosi? Ne, jis mylėjo! Jis mylėjo žmogų Dieve! Toks žmogus, kaip Kolbė, nesvarstė ir neabejojo. Jis švietė ir spinduliavo meile, jis mylėjo, kaip Kristus mylėjo ir myli. Kolbė gyveno Kristumi. Ramiu periodu toks žmogus su tokiu pačiu užsidedimu dirbtų, kurtų, mylėtų visa, kas jį supa. O štai tasai tėvas, už kurį Kolbėėjo mirti, štai jis buvo nacizmo auka.

O kaip su mūsų tautiečiais - vyrais ir moterimis, kurieėjo ir žuvo už tautą, už tautos laisvę, už jos gyvybę - ar tai aukos? Ne! Tai meilė juos ragino, skatino ir suteikė jėgų. O kuriuos bolševikai grūdo į kalėjimus ir lagerius, štai jie - bolševizmo aukos! Štai kaip aš suprantu auką

11. Kas tai yra artimo meilė? Ar tai tas pat, kas auka? Kaip aš pats tą artimo meilę gyvenime suvokiu ir kaip vykda? Kaip man atrodo, kad reikėtų ją vykdyti?

VITAS: Artimo meilė - tai nusistatymas daryti kitam gera ir to nusistatymo praktiškas realizavimas, įkūnijimas. Tas gera darymas gali būti tiesiogiai ir nenukreiptas į konkretų žmogų. Juk ir visa kūryba, kuri tik tarnauja pažangai, vis tiek gali pavirsti gėriu kiekvienam. Artimo meilė ir auka - tai sinonimai.

Artimo meilę vykdu dirbdamas tai, už ką labiausiai jaučiuosi atsakingas, ir ten, kur labiausiai esu reikalingas. Bandau įveikti savo ribotumą santykiuose su kitais. Stengiuosi gerai mokytis ir visai šviestis, nes visa tai reikės panaudoti ne tik sau pačiam. Turiu prisipažinti, kad tokių mano užsiangažavimų rezultatai gan menki. Nuo idealo iki mano saviraiškos - didžiulis atstumas. Po truputį stengiuosi tą atstumą mažinti.

RYTĖ: Gyvenime artimo meilė - tai ne tuščios svajonėlės, dairantis, kur tą artimą surasi. O artimas - čia pat, šalia. Konkrečiai turiu save paklausti, ko jam reiktų: ar pinigų, ar pagalbos, paramos žodžių ar veiksmu, gal mano laiko, mano žinių ar patarimo.

Pajutus, ko reikia tam kitam, reikia, padėjus į šalį visus pasiteisinimus, išsisukinėjimus, veikti. Veikti nejučiomis, tyliai ir paprastai, bet nuoširdžiai ir netrimituojant, nemoraliaujant. Kitaip, gali kitą įžeisti. Žmogus gali tada ir nepriimti nors ir reikalingos jam pagalbos.

Aš manau, kad artimo meilė ir auka tai beveik tas pat. Kadangi Dievas žmoguje įdiegė panašius bruožus, kokius Jis pats turi, iš kurių būtent meilė yra vienas svarbiausių mums suvokiamų bruožų, tai žmogus privalo savo laisva valia ir pasirinkimu Kūrėjui ją gražinti per kitus žmones, savo artimus konkrečiame gyvenime. Tai ir būtų tas "pasiaukoti".

Kaip toji artimo meilė mano gyvenime reiškiasi? Pavyzdžiui, draugui atsiskleidžiu ir laukiu panašaus žingsnio iš jo. Jeigu jis ar ji tuo pačiu neatsako, tai tarp mūsų dialogo nėra. Tada imuosi tokią nedarną likviduoti, imu aiškintis, kodėl tarp artimų draugų turėtų būti atvirumas, surandu faktų, kad pastarasis įsitikintų mano nuoširdumu. Bet nepri metu savo nuomonės. Manau, jog toks bendravimas ne tik tarp draugų, bet ir tarp šeimos narių, ypač tarp vyro ir žmonos, yra vienintelis tinkamas būdas išvengti disharmonijos. Negalima palikti neišspręstų problemų. Tai ne tik artimo meilė, bet ir auka. Juk galiu praeiti pro šalį su "kas man darbo" arba "tesizinie"... O tai jau nedora, nekrikščioniška.

Krikščioniška morale vadovaujantis, auka būtų tik "veiksmas". Bet svarbiausia - motyvavimas. Tai yra, kuo aš tą auką pagrindžiu. Ar tuo, kad man už tai bus atlyginta? Tai kokia čia paslauga, kokia artimo meilė? Tai tik prekyba. Aš tau duodu, tu man duok! Aš, Dieve, štai kažkam "aukojuosi", taigi atlygink man. Toks prekybinis sandėris su Dievu, tikintis "už gerus darbus dangų pelnyti" yra Dievo atneštos Evangelijos išjuokimas.

MIGLĖ: Artimo meilė - tai visiška atsakomybė ne tik už save, bet ir už kitus. Visur ir kiekvienu momentu privalu būti pasiruošusiam nelikti abejingam. Tam reikia būti gerai pasiruošus, būti išsiugdžius stiprų atsakomybės poreikį.

Į artimo meilės sąvoką telpa ir auka. Tai kažko atsisakymas kito labui. Pati stengiuosi kitą suprasti, atspėti, ko jam reiktų, sugalvoju būdą, kaip kitam padėti. Tai šitaip suprantu artimo meilę. Kiekvienas mano sutiktasis - tai tarytum antrasis "aš".

Auka krikščioniška prasme - tai gebėjimas be jokios vidinės prievartos kitam padėti, kai to reikia. Jeigu man sunku kai ką dėl kito atlikti, tai reiškia, jog nesu išsiugdžiusi to svarbiausio savo asmenybės bruožo - meilės, kuri tik ir pateisina mano tikėjimą Dievu, kaip Meile.

IEVA: Teoriškai artimo meilė lygi aukai, bet praktiškai žmogus paprastai nepajėgus kaip reikiant ją įvykdyti. Ir aukai žmogus nepajėgus be Dievo pagalbos.

Man sunku su ta artimo meile, nes pirmiausia paisau savo interesų. Retai ką padarau, nesitikėdama sau naudos - ar tai meilės iš kitų, ar užmokesčio iš dangaus. Manau, kad artimo meilę vykdyti reiktų, save užmirštant, eiti į žmones atvira širdimi. Mano gyvenime to trūksta. Slegia konkurencija darbe, labai daug pikto patiriu iš kitų. Ir mano uždarumas bei izoliavimasis nuo kitų, tarytum apsigynimo šarvai...

JULIUS: Artimo meilė - tai elgimasis su kiekvienu taip, lyg su pačiu Kristumi, kaip su vieno tėvo broliu. Artimo meilės sąvoka nesutampa su aukos sąvoka, nes artimo meilei pareikšti kartais nereikia jokių pastangų nei prisiver timo. Artimo meilė tikriausiai tada virsta auka, kai susiduriama su priešais, iškilus reikalui jiems padėti. Arba auka būtų išlikti ramiam bei negniuždant meilės jausmo konfliktinėse situacijose.

Artimo meilė - tai gero linkėjimas kitam. Šis linkėjimas nebūtinai sietinas su meilia, draugiška

laikysena. Artimo meilei įgyvendinti dažnai pri-
trūksta kantrybės. O auka, kai reikia paklusti tē-
vams ar gerai vykdyti viršininko reikalavimus, kai
jauti, jog jie nėra teisingi.

ŽIBUTĖ: Gyvenime artimo meilę suvokiu pa-
gal priesaką “Mylėk savo artimą kaip pats save”.
Deja, retai tai pavyksta...

ANUPRAS: Mano nuomone, artimo meilė —
tai vien tik auka. Į artimo meilę dar įeina tai, kas
išreikšta Evangelijos žodžiais: “Džiaugtis su besi-
džiaugiančiais, liūdėti su liūdinčiais”. Tai reiškia,
dalintis su kitais ir savo džiaugsmu, ir vargais, savo
įspūdžiais, vieni kitus papildyti savo žiniomis, patir-
timi, dvasiniais laimėjimais bei dvasinėmis verty-
bėmis. Man atrodo, kad aukotis kartais lengviau,
negu pareikšti išbaigtą, visišką artimo meilę, nes
visiškai meilei reikalingas visiškas abipusis at-
siskleidimas, tarpusavio supratimas.

VILDA: Artimo meilė pasireiškia veikla,
kurią suponuoja tas faktas, kaip aš dalykus ap-
sprendžiu, išeidama iš kito matymo taško. Tačiau
dar turi atsirasti ir įkvėpimas, kuris pažadintų
atitinkamai elgtis.

NENDRE: Auka yra auka, o meilė yra meilė.
Iš meilės mes aukojamės. Norėčiau išmokti bent

daugumą žmonių mylėti kaip save. Tam reikia
visapusiškai tobulėti ir meilės suvokimą gilinti, to-
bulinti, nuo teorijos eiti prie praktikos. Bet savo
gyvenime aukos aš neįžiūriu.

RŪTA: Jeigu auka — kančia, tai ir artimo
meilė kančia. Kur čia įžiūrėti artimo meilę, jeigu aš
matuosiu pagal save, o ne pagal aukštesnius mora-
lės dėsnius. Mano supratimu, artimo meilė turėtų
būti tapati Meilei didžiąja prasme.

Stengiuos taip save analizuoti šiuo klausimu,
kad atskleisdama savo tamsias ir šviesias puses,
įstengčiau tą kitą ir kiekvieną pamilti be “kančios”.
Anot T. de Sardeno, patsai pamils tikrai mylėda-
mas. Tuo pačiu pats sau ir kitiems vis labiau atsi-
skleisi. Tada galėsi ne tik mylėti, bet ir kurti be jo-
kių sąlygų. Ir toji kūryba tilps į bendrą žmonijos
aruodą.

Tačiau žmogus niekada nebūtų pajėgęs pamilti
kito, į save panašaus, jei nebūtų atėjęs tasai, kuris
įprasmino žmogaus vystymąsi ir pakėlė jį aukštes-
nėn evoliucijos pakopon. Šioje kūryboje viskas ir
prasideda ne nuo kurio kito taško, o nuo artimo.
Tad artimo meilė reiškia: netuščiažodžiauk, o būk,
mylėk ir dirbk!

Tėvas Jonas Giedrys S J

1921-1998

Š.m. spalio 31 d. Montevidėjuje, Urugvajuje, mirė T. Jonas Giedrys SJ. Jis buvo ilgametis
Uragvajaus lietuvių parapijos klebonas. Gimęs ir augęs Dubingiuose, jis įstojo į Jėzaus draugiją
Pagryžuvyje 1938 m. Mokslus baigė Ispanijoje, kunigu iššventintas 1949 m. Į Pietų Ameriką atvyko
1952 m., kur keletą metų dirbo Brazilijoje, dažnai nuvykdamas vesti rekolekcijų į Argentiją. Tapęs
lietuvių parapijos klebonu Urugvajuje, su parapijiečių pagalba įtaisė jaunimui bei šeimoms vasarvie-
tę, kelis dešimtmečius kalbėjo per lietuvių radijo programą, redagavo dviejų puslapių savaitines
“Urugvajaus lietuvių žinias”, nuoširdžiai bendradarbiavo su Urugvajaus lietuvių kultūros draugija,
rėmė ir palaikė lituanistinę mokyklą, jaunimo ratelius, rūpinosi parapijos šalpa, veikiančia valgyklą
vargstantiems. Po to T. Giedrys kelis kartus buvo Urugvajaus lietuvių atstovas Pasaulio Lietuvių
Bendruomenės seimuose. Lietuvos prezidentas T. Giedriui įteikė DLK Gedimino ordiną už jo veiklą.

Viename pokalbyje užrašyti šie T. Giedrio žodžiai: “Žinau, kad vykdaу Dievo valią. Nė kiek
nesigailiu dėl savo pasirinkto pašaukimo. Jei šiandien reikėtų rinktis, vėl sėdčiau į tą patį suolą. Nors
nesyk esu skaudžiai apkalbėtas, - visiems atleidžiu ir, pridėjęs ranką prie širdies, galiu atvirai ir drąs-
iai tarti: Viešpatie, šiandien, rytoj ir visą gyvenimą Tau esu gyvas ir miręs”.

Urugvajiečiai jėzuitai yra dėkingi kun. Giedriui už jo gerumą, jautrumą, pavyzdį, labai vikrų
šamojį, pasiaukojimą žmonėms - tai žmogus, gyvenantis kitiems. Visus tuos dešimtmečius T.
Giedrys buvo Urugvajaus lietuvių ašis, ramstis ir šaltinis.

Lietuviai jėzuitai pradėjo savo misiją Urugvajuje 1949 m., vienu tarpu Pietų Amerikoje dirbo net
septyni kunigai. Su T. Giedrio mirtimi ši misija nutraukiama.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

DAŽNIAUSIAI PASITAIKANČIOS LIETUVIŲ KALBOS KLAIDOS

Valstybinė lietuvių kalbos komisija prie Lietuvos Respublikos Seimo nutarė pakeisti kai kurių lietuvių kalbos klaidų sąrašus, paskelbtų nuo 1992 iki 1996 metų. Visi tie pakeitimai buvo išspausdinti šių metų “Gimtosios kalbos” antrame numeryje. Šį kartą iš ten persispauddiname prielinksnių vartojimo klaidas.

Redakcija

PRIELINKSNIŲ VARTOJIMO KLAIDOS

ant nevertotinas:

1. veiksmo priemonei, nesusijusiai su vieta, reikšti, pvz.: *Ji puikiai griežia ant smuiko (=smuiku). Gaudu žuvis ant sliėkų (-sliėkais, su sliėkais). Dirba ant dvejų staklių (=dvejomis staklėmis)’,*

2. objektui reikšti su būdvardžiais:

apstus, -i: *Ruduo apstus ant obuolių (=apstus obuolių; Rudenį apstu obuolių);*

gabus, -i: *Nebūk godus ant svetimo gero (=svetimo gero)’,*

šykštus, -i: *Ji visada šykšti ant pinigų (=pinigų);*

turtingas, -a: *Šiomet esam turtingi ant šieno (=šieno; Šiomet turim daug šieno);*

3. veiksmo objektui reikšti su veiksmožodžiais: keisti (ant ko): *Paprašė pakeisti batus ant mažesnių (=į mažesnius; mažesniais). Vaikas apsikeitė naujesnį pašto ženkliuką ant senesnio (=į senesni)’, mainyti (ant ko):* *Išmainė vištą ant katino (=į katina);*

4. daikto matmenims ar dydžių santykiui žymėti, pvz.:

Kambario matmenys 2 ant 3 metrų (=du iš trijų met-

ry; du ir trys metrai). Kraujospūdis 80 ant 120 (=80 ir 120; 80 su 120). Žemėlapio masteliai 1 ant 1000 (=1 su 1000). Vaistų imkite vieną šaukštelį ant pusės stiklinės (=pusei stiklinės, į pusę stiklinės) vandens;

5. daikto požymiui, nesusijusiam su vieta, reikšti, pvz.:

Batai ant aukštų kulnų (=aukštais kulnais; Aukštakulniai batai). Radijo imtuvas ant mikroschemų (=su mikroschemomis);

6. vietai reikšti, kai žymimas ne paviršius, o nurodoma kryptis j vidų arba buvimas viduje, pvz.: *Nuvažiavo ant stoties (=į stotį), bet pavėlavo ant autobuso (=į autobusą). Ant turgaus (=Turguje) pilna atvykėlių. Ką kalbėjo ant susirinkimo (=susirinkime)?*

7. laikui reikšti, pvz.:

Susitiksime ant rytojaus (=rytoj; rytojaus dieną). Ant dienų (=Šiomis dienomis; Greitai; Netrukus) pasirodys naujas žurnalo numeris. Atidėkim šį reikalą ant pirmadienio (=pirmadieniui; iki pirmadienio). Vaistus liepė gerti du kartus ant dienos (=per dieną; dienoje). Kiek tau palikti pinigų ant savaitės (=savaitei); Išvažiuoju ant visados (=visai; visam laikui). Iš pradžių pykosi, bet ant galo (=galų gale, pagaliau) susitaikė. Tą klausimą svarstykime ant galo (=gale; pabaigoje);

8. veiksmo ar būsenos pobūdžiui reikšti, pvz.:

Dirbant ant dviejų etatų (=dviem etatais; turi du etatus; eina dvejus pareigas). Jis jau ant pensijos (=pensininkas; išėjęs į pensiją). Mokėsi ant penketų (=penketais). Pirkau televizorių ant išsimokėjimo (=išsimokėtinai). Esu ant biuletenio (=Turiu biuletenį, nedarbingumo lapelį) ir sėdžiu ant dietos (=laikausi dietos). Jau porą metų ji gyvena ant buto (ant kambario) (=nuomoja butą, kambarį)’,

9. paskirčiai, siekimui, veiksmo tikslui reikšti, pvz.:

Pasilik pinigų ant maisto (=maistui). Išidėk pinigų ant kelionės (=kelionei; į kelionę; kelionėn). Ar užteks duonos ant šešių žmonių (=šešioms žmonėms)? Pakvietėme svečių ant pietų (=pietų; pietauti). Iškvietė ant dvikovo (=į dvikovą). Mokosi ant inžinieriaus (=inžinieriumi; inžinieriaus specialybės).

apie nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:

domėtis (apie ką): *Direktorius per mažai domėjosi*

apie darbo sąlygas (=darbo sąlygomis)-,
ginčytis (ginčas) (apie ką): *Apie ką (=Dėl ko) čia ginčijatės? Kilo ginčas apie pelno paskirstymą (=dėl pelno paskirstymo; kaip paskirstyti pelną);*
rodyti (apie ką): *Si lentelė rodo apie gamybos tempų kitimą (=gamybos tempų kitimą; kaip kinta gamybos tempai)';*
skųstis (skundas) (apie ką): *Nėra ko tau skųstis apie gyvenimą (=gyvenimu). Gauname nemaža skundų apie duonos kokybę (=dėl duonos kokybės).*

į nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:

atsiliepti (į ką) (r. "daryti poveikį"): *Nemiga visada neigiamai atsiliepia į darbingumą (=darbingumui);*

daryti įtaką (įtaka) (į ką): *Tėvų elgesys visada daro įtaką į vaikus (=vaikams);*

daryti poveikį (poveikis) (į ką): *Aptarė naujų vaistų poveikį į organizmą (=organizmui);*

daryti spaudimą (spaudimas) (į ką): *Jie darė spaudimą į mūsų darbuotojus (=mūsų darbuotojams);*

įsimylėti (į ką): *Visi mokiniai įsimylėjo į naująjį mokytoją (=naująjį mokytoją).*

nurodyti (į ką): *Vadovas nurodė į keletą darbo trūkumų (=keletą darbo trūkumų);*

skirti dėmesį, dėmesio (į ką): *Skirkite daugiau dėmesio į ligų profilaktiką (=ligų profdaktikai);*

veikti (į ką): *Orai labai veikia į žmonių nuotaikas (=žmonių nuotaikas)';*

žaisti (į ką): *Žaiskime į karą (=karą) arba į futbolą (=futbolą). Užteks žaisti į slėpynes (=slėpynes, slėpynių, slėpynėmis).*

iki nevertotinas būviui beasmeniame sakinje reikšti, pvz.:

Dabar jam ne iki egzaminų (=ne egzaminai rūpi; ne egzaminai galvoje). Šiandien žvejams ne iki raudžių (=ne raudės galvoje; toli gražu ne raudės rūpi) - laukia privatizavimo. Visiems buvo ne iki juoko (=ne juokas galvoje),

iš nevertotinas su žodžiais nutarimas, pranešimas, protokolas, raštas ir pan. parašymo datai žymėti, pvz.:

Remsimės nutarimu iš spalio 17 dienos (=spalio 17

dienos nutarimu). Reikia patikrinti protokolą iš kovo 5 dienos (=kovo 5 dienos protokolą).

pas nevertotinas:

1. nuosavybei, priklausymui, turėjimui žymėti, pvz.:

Kiek pas tave (==[tu] turi) pinigų? Pas ką yra klausimų (=Kas turi klausimų; Kas norėtų paklausti)? Pas mane nėra (==[Aš] neturiu) laiko. Pas ją (=Jos) gražūs plaukai. Pas ją (=Jai) gimė sūnus. Pas mane (=Man) pakilo temperatūra. Pas tave (=Tavo) negerai parašyta (Tu negerai parašei). Pas čigonus (=Čigonų) idomūs laidojimo papročiai. Pas varžovą neišlaikė nervai (=Varžovui neišlaikė nervai; Neišlaikė varžovo nervai). Neseniai pas jį (=jam) išoperavo apendiksą. Pirma vieta pas Jonaitį (=Pirmą vietą užėmė Jonaitis; Pirma vieta atiteko Jonaičiui)';

2. veiksmo adresatui, šaltiniui, nesusijusiam su vieta, reikšti su veiksmažodžiais, pvz.:

atsiprašyti: *Atsiprašyk pas mokytoją (=mokytoją, mokytojo) už įžeidimą;*

gauti: *Pas ką (=Iš ko) gavai tą žurnalą?*

imti: *Jis paėmė pas mane (=iš manęs) pieštuką;*

įsigyti: *Jis sakė įsigijęs tą knygą pas gatvės prekeivį (=iš gatvės prekeivio);*

klausti: *Paklausėme pas praeivį (=praeivį; praeivio), kur galėtume užkąsti;*

kreiptis: *Informacijos kreipkitės pas pavaduotoją (=į pavaduotoją);*

pirkti: *Pirkau pas jį (=iš jo) dviratį;*

prašyti: *Prašysiu pas direktorių (=direktorių; direktoriaus), kad išleistų atostogų;*

reikalauti: *Pažymėjimo reikalaukite pas buhalterį (=iš buhalterio);*

skambinti: *Skambink pas pirmininką (=pirmininkui) iš ano kabineto;*

skolintis: *Teko skolintis pinigų pas draugę (=iš draugės);*

skųstis: *Skųsiuosi pas patį ministrą (=pačiam ministrui)';*

sužinoti: *Tvarkaraštį sužinosiu pas draugę (=iš draugės);*

šauktis: *Susirgęs šaukis pas daktarą (=daktaro);*

teirautis: *Dėl kelialapio teiraukitės pas vedėją (=vedėjos)';*

vogti: *Pas kaimynus (=Iš kaimynų; Kaimynams)*

pavogė arklį.

po (su įnagininku) nevertotinas veiksnio būdai ar pagrindui reikšti, pvz.:

Dokumentai išduodami po parašu (=su parašu; pasirašytinai). Kiek jis jau laikomas po areštu (=areštuotas, suimtas)? Čia stovi įrenginiai po įtampa (=su įtampa). Po kokia rubrika (=Su kokia rubrika, antrašte) dėšime šį straipsnį? Laivas plaukioja po (=su) Lietuvos vėliava.

prie nevertotinas:

1. veiksmo sąlygoms reikšti junginiuose:

prie (kokių) aplinkybių: Nusikaltimas padarytas *prie sunkinančių aplinkybių (=sunkinančiomis aplinkybėmis);*

prie uždary durų: *Posėdis vyko prie uždary durų (=už. uždary durų; uždaromis durimis; neviešai; buvo uždaras)*

prie ligos (gripo, plaučių uždegimo...): *Prie gripo (=Sergant, susirgus gripu) reikia gulėti;*

prie (kokių norų: *Ir prie geriausių norų (=Ir geriausių norų turėdamas; Kad ir labai norėdamas) negalėsiu tavęs pasitikti;*

prie progos: *Prie progos (=Pirma proga; Progai pasitaikius; Radę, turėdami progą) aplankykite šią parodą;*

prie (kokių) sąlygų: *Sunku dirbti prie esamų sąlygų (=tokiomis sąlygomis; kai tokios sąlygos; esant tokioms sąlygoms);*

prie (kokios) temperatūros: *Prie aukštos temperatūros (=Aukštoje temperatūroje; Kai aukšta temperatūra; Esant aukštai temperatūrai) ši medžiaga lydosi;*

2. keitimo santykiui reikšti, pvz.:

Pinigai bus keičiami santykiu vienas prie šimto (=vienas už šimtą; vienas su šimtu; šimtas į vieną).

prieš nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:

atsiprašyti (prieš ką): *Teko atsiprašyti prieš draugą (=draugą; draugo);*

atsparus (prieš ką): *Kaktusai atsparūs prieš sausras (=sausroms);*

Sintautų bažnyčia.

gintis (prieš ką badą, stichiją ir pan.): *Ginsimės prieš visus (=nuo visų), kurie mus puls;*

neapykanta (prieš ką): *Jis ilgai jautė neapykantą prieš tikrą brolių (=tikram broliui);*

pareiga (prieš ką): *Jaučia pareigą prieš tėvus (=tėvams).*

už nevertotinas junginiuose:

imti (laikyti) už pagrindą: *Rezoliucijos projektą siūloma priimti (laikyti) už pagrindą (=pagrindu; kaip pagrindą);*

žaišti už... komandą (nesant pavadavimo): *Jis žaidžia už "Neptūno" komandą (=“Neptūno” komandoje).*

TĖVYNĖJE

Paruošė Marija A. Jurkutė

NEGĘSTANTI PRIENŲ "ŽIBURIO" ŠVIESA

Keli šimtai buvusių Prienų "Žiburio" gimnazijos auklėtinių iš visos Lietuvos buvo susirinkę į gimnazijos 80-ies metų jubiliejaus minėjimą.

Prienų bažnyčios šventoriuje pašventintas paminklas gimnazijos įkūrėjui kunigui kanauninkui F. Martišiui.

Paminklas pastatytas netoli prieš keletą metų pašventinto kryžiaus žiburiečiams kankiniams: daugiau kaip keturiasdešimties prieniškių gimnazistų, mokytojų pavardės išraižytos žalvario lentelėse. Pasak žiburiečio, buvusio partizano J. Matukevičiaus, pokario kovose, partizanų gretose, tremtyse, lageriuose žiburiečių žuvo ir daugiau, dar ne visų pavardės čia surašytos.

Prienų kultūros namuose buvo surengtas didelis minėjimas. Eiles deklamavo, dainavo ne tik dabartiniai "Žiburio" mokiniai, mokytojai, bet ir buvę auklėtiniai, aktoriai, dainininkai.

- Mes visi esame tarytum broliai, seserys, - sakė 1949 m. laidos abiturientas poetas Justinas Marcinkevičius, - esame tarytum giminės. Nėra kilnesnio, reikšmingesnio darbo kaip pagausinti "Žiburio" šviesą, kaip išauginti širdies rankas, kurios apglėbtų kitą, paguostų, sulaikytų krintantį, pakeltų puolusį... Kaip viso šito reikia šiandien... Žiburietis yra (ar turi būti) šviesos, meilės, gerumo žmogus, jis yra kilęs, išaugęs iš to medžio, kuris ant Nemuno kranto prieš aštuoniasdešimt metų buvo pasodintas ne blogiui, ne prapulčiai, o gyvenimui, žmogui, Lietuvai.

Ne politikai, ne partijos, ne kariuomenė, ne prezidentai ir generolai išgelbėjo Lietuvą po tiek tamsių carizmo priespaudos metų, o pirmiausia išgelbėjo ją kalba ir raštas. Šviesa ugde patriotizmą.

- Tarp pirmojo mūsų atgimimo šviesulių, - tęsė poetas, - ir kun. F. Martišius. Kokie idealistai, pasišventėliai tie žmonės buvo, ne į pinigą, ne į žemės ar miško gabalėlį, ne į kokį fabrikėlį, "uabą"

ar namą jie tiesė rankas, o lenkėsi prie žmogaus dvasios giedodami: "... ir šviesa ir tiesa mūs žingsnius telydi".

- Plynoje vietoje, galima sakyti, nieko neturėdamas, visa save aukodamas šviesos idėjai, kunigas Martišius siekė pakylėti žmogų, atverti jį, pripildyti žinių bei išminties. Jis nieko netroško sau, nieko nepavogė, nepasisavino, neturėjo sąskaitų nei šalies, nei užsienio bankuose, bet paliko didžiausią lobį, išaugino gausų šviesos derlių ne tik Prienų kraštui, bet ir visai Lietuvai. Nežinau, ar šiandien yra tokių žmonių, - sakė Just. Marcinkevičius.

Ant kuklaus F. Martišiaus paminklo Prienų kapinėse Šv. Rašto žodžiais užrašyta: "Aš sodinau, — Dievas davė augimą". (*Kauno diena* Nr. 232).

IR ŠAKIŲ "ŽIBURIO" VIDURINEI - 80 METŲ

Į 80-mečio šventę susirinko gausus būrys buvusių mokinių ir mokytojų, dalyvavo ir vienintelis pirmosios laidos (1925 m.) atstovas, devyniasdešimt trejų metų mokytojas Juozas Kazlauskas. Apie šią laidą, kurioje buvo 22 mokiniai, būtų galima kalbėti daug: net 17 jų įgijo aukštąjį išsilavinimą, buvo ištremti ir sušaudyti.

Šventės metu savo prisiminimais pasidalijo buvę abiturientai ir mokytojai, septyni jos direktoriai, buvę šios mokyklos mokinys ir aktyvus tuometinių raiškiojo skaitymo konkursų dalyvis, Seimo pirmininko pavaduotojas Arvydas Vidžiūnas. Šiltu žodžiu buvo prisimintos čia jaunystę praleidusios ryškios asmenybės: rašytojas Vytautas Rimkevičius, poetas Gintautas Iešmantas, profesoriai Juozas Pikčilingis, Juozas Lingys ir Jonas Dumčius, aktorė Irena Kriauzaitė, daininkė Džordana Butkutė, grafikė Birutė Matijošaitė. Dabar ši mokykla, 1993 m. susigrąžinusi "Žiburio" vardą ir per 80 gyvavimo metų išleidusi gyveniman 3413 abiturientų, turi realinės ir humanitarinės gimnazijos klases, kurias lanko 132 gimnazistai. (*Kauno diena* Nr. 122)

"SAULĖS" GIMNAZIJA MENA SAVO KŪRĖJUS

Biržų "Saulės" vidurinė mokykla, praėjusių metų pabaigoje atšventusi 80-metį, o nuo šių metų rugsėjo 1-osios vėl susigrąžinusi gimnazijos vardą, surengė konferenciją "Biržų gimnazijos auklėtinių rašytojų žodžio šviesa". Šia konferencija norėta

paryškinti rašytojų plejadą, kurią parengė šita mokykla, ir kartu priminti visuomenei mokyklos įnašą į tautos kultūrą. Organizatoriai konferencijos esmę apibūdino taip: “Norėdamas pažinti tautinės literatūros lobynus, pirmiausia išstudijuok savo mokyklos išugdytų rašytojų kūrybą!”

“Saulės” vidurinės mokyklos moksleiviai konferencijai parengė 35 pranešimus. Be to, biržiečių kvietimą dalyvauti konferencijoje priėmė Panevėžio V.Žemkalnio-Landsbergio, Rokiškio rajono Juodupės gimnazijų, Kupiškio L. Stuokos-Gucevičiaus, Pasvalio P. Vileišio, Rokiškio J. Tūbelio vidurinių mokyklų moksleiviai. Kauno “Varpo” gimnazijos lituanistai, negalėdami atvykti į konferenciją, savo darbus atsiuntė paštu. Svečiai pristatė 12 pranešimų.

Šeiminkai gražiausia duoklę atidavė lietuvių poezijos ažuolo Bernardo Brazdžionio kūrybai. Pranešimų rengėjai prisiminė ir pokario partizaninėse kovose žuvusių Biržų krašto literatų Broniaus Krivicko, Mamerto Indriliūno kūrybą. Buvo paminėtas anksti ligos iš gyvenimo išplėštas Vaidotas Spudas, kraštiečiai išeivis Jonas Mekas. Plačiai išanalizuotos ir interpretuotos Biržuose gyvenančio rašytojo Petro Skodžiaus novelės, pristatytos šių dienų poetės Almos Karosaitės poezijos rinktinės. Būta ir autentiškų darbų. Biržietė I. Balčiūnaitė savo Biržų ieškojo Halinos Korsakienės kūryboje. Pasvalietė S. Gabriūnaitė pateikė savo ranka užrašytus poeto Eugenijaus Matuzevičiaus pasakojimus jo paskutiniaisiais gyvenimo metais gimtajame Krinčine. (*Lietuvos aidas* Nr. 87)

Į ŠVĖKŠNĄ - PO 54 METŲ

Iš JAV į Vilnių atskraidintas lėktuvu, o iš čia į Švėkšną atvežtas metalinis karstas su paskutinio Švėkšnos grafo Aleksandro Pliaterio palaikais. Į gimtąjį miestą grafo palaikus atlydėjo našlė, 77 metų Felicija Laimė Pliaterienė.

Karstas su grafo palaikais buvo įneštas į bažnyčios kriptą ir pastatytas šalia senelio Adomo Pliaterio, buvusio Vilniaus gubernijos maršalkos, Labdaros draugijos ir Žemės banko pirmininko, palaikų. Toje pačioje kriptoje - prelado Juliaus Maciejausko, Švėkšnos klebono Stanislovo Mažeikos, tolimesnių Pliaterių protėvų palaikai.

Aleksandro Pliaterio motina Janina nuo 1940 metų ilsisi Švėkšnos kapinėse, o tėvas Jurgis Pliateris, 1941-aisiais buvo ištremtas į Syktyvkarą.

Paskutinis Švėkšnos grafas Aleksandras Pliateris buvo baigęs Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetą. Čia jis rengė disertaciją. 1941-aisiais dalyvavo sukilime prieš Raudonąją armiją. Po to ūkininkavo Švėkšnos dvare, 1943-aisiais susipažino su Žemaičių Naumiestyje dirbusia lietuvių kalbos mokytoja Felicija Laimė Verešilkaitė. Grafas su jauna žmona iš Lietuvos pasitraukė į Vakarus 1944 metais. Tai buvo jo priverstinė tremtis.

Grafų giminės atstovai buvo dideli šviesuoliai, rėmė lietuvių, pastatė Švėkšnos gimnaziją ir bažnyčią, tvarkė miestelį. Savo vaikų paskutinysis Švėkšnos grafas Aleksandras Pliateris neturėjo. Tad su jo mirtimi pasibaigė ir garsioji Pliaterių giminė. (*Kauno diena* Nr. 231)

ŠIAULIŲ RAJONE ATKURTA POKARYJE VEIKUSI LAISVĖS KOVOTOJŲ VADAVIETĖ

Šiaulių rajone esančiame Gulbino miške įvyko iškilmingas, naujai atkurtos Prisikėlimo apygardos kunigaikščio Žvelgaičio rinktinės štabo vadavietės atidarymas. 1952 metais okupantai bunkerį sunaikino ir nužudė laisvės kovotojus. Dabar vadavietė atkurta, pastatytas kryžius. Kužių bažnyčioje už žuvusius Lietuvos laisvės kovotojus buvo aukojamos šv. Mišios. (*XXI amžius* Nr. 63)

AMERIKIEČIUS STEBINA LIETUVIŠKŲ KNYGŲ KOKYBĖ

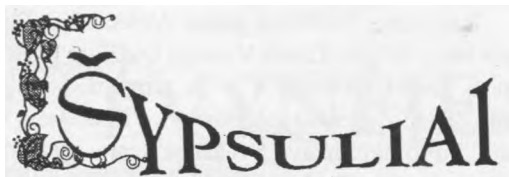
Lietuvos ir JAV knygų leidėjai bei prekybininkai tris dienas dalijos patirtimi Amerikos centro Vilniuje surengtame seminare “Knygų leidyba ir prekyba laisvosios rinkos sąlygomis”.

“Amerikiečiai buvo nustebinti labai geros lietuviškų knygų kokybės ir ypač mažų kainų”, - sakė Amerikos centro Kultūros programų kuratorė Daiva Dapšienė.

Didelio knygyno JAV savininkė Joyce Meskis (Džois Meskis) sakė kalbėjusi su Lietuvos leidėjais dėl prekybos lietuvių autorių knygomis. “Kalbėjome apie lietuviškų pasakų, taip pat apie dailės bei fotografijos albumų pardavimą, tačiau konkrečių planų kol kas nėra”, — sakė Dž. Meskis. (*Lietuvos aidas* Nr. 196)

MIRĖ "KUPIŠKĖNŲ VESTUVIŲ" JAUNOJI

Eidama 99-uosius metus mirė jaunosios vaidmens atlikėja “Kupiškėnų vestuvėse” Konstancija Jugulienė.

Vienas pilietis klausia jėzuitą, ar tiesa, kad visi jėzuitai yra labai išmintingi. Tas jėzuitas jam taip atsakė:

- Pas mus yra visokių, bet tokį išpūdį žmonės yra susidarę dėl to, kad žibintus mes keliamo į viršų, o kopūstų galvas laikome rūsyje.

* * * * *

Buhalteris visą valandą pavėlavo į darbą. Viršininkas jį smarkiai išbarė. Buhalteris atsiprašė sakydamas:

- Mano žmona praėjusią naktį turėjo sunkų gimdymą.

Tai išgirdęs, viršininkas atsiprašė ir įteikėjam dovaną. Po dviejų savaitių vėl tas pat. Buhalteris vėl teisinasi, kad žmona turėjo sunkų gimdymą.

- Tamsta jau antrą kartą meluoja. Tave atleidiu iš darbo!

Teisme buhalteris paaiškino, kad jo žmona akušerė.

* * * * *

Automobilio savininkas sako automechanikui:

- Nuostabios tos moterų akys: jos pamato blondinės plauką už 10 metrų, bet garažo durų nemato nė už vieno metro.

* * * * *

Gatvėje prie verkiančio berniuko prieina moteris ir klausia:

- Ko tu verki, vaikuti?
- Pamečiau tėvelį.
- Tai tu negali pataikyti į namus?
- Aš tai galiu, bet jis nepataiko...

* * * * *

Berniukas, nučiupęs motinos, pudrą, pudruojas. Tai pastebėjusi jo 5 metų sesutė sako:

- Padėk pudrą - tik moterys pudruojasi, o vyrai prausiasi.

* * * * *

- Vaikučiai, senovėje Lietuvoje buvo daug miškų, kuriuose veisėsi meškos, bet atėjo Vakarų civilizacija, ir mūsų krašte meškos išnyko, - aiškina mokytoja. - Kas man pasakys, kas yra civilizacija?

- Aš žinau, - pasišovė Jonukas, - tai Vakarų liga, nuo kurios stipma meškos...

* * * * *

Duktė tėvui apie savo širdies draugą:

- Jis mane myli. Esu tikra, kad netrukus jis man pasipirš, nes jau dabar pradeda rūpintis ateitimi. Jis jau ne kartą klausė, kiek tėtis uždirba.

* * * * *

- Keisčiausias dalykas šioje žemėje yra tas, kad tavo vienmetis visuomet tau atrodo už tave senesnis, o to paties ūgio — už tave žemesnis.

* * * * *

Konstancija augo labai religingoje šeimoje. Tėvas, kuris pats mokėjo gerai rašyti ir skaityti lietuvių ir rusų kalbomis, norėjo, kad dukra mokėtų melstis iš maldaknygės. Taip tėvo padedama išmoko pažinti raides. Konstancija labai norėjo mokytis, bet tėvai manė, kad dukterims mokslas nereikalingas.

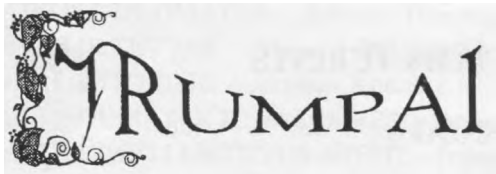
Kaip rašo savo atsiminimuose "Pasakoja kupiškėnai" Konstancija, rankiodama popierėlius, vogdama rašalą, vėliau visus nusikaltimus pasisakydama kunigu, išmoko rašyti.

1920 metais ištekėjo už ūkininko Tomo Julio. Užaugino du sūnus.

Jau ankstyvoje jaunystėje teko dalyvauti Klostų vakarėliuose, gegužinėse. Meilę dainai Konstancija paveldėjo iš motinos, kuri pati dainavo ir mokė vaikus dainuoti. Mama buvo pirmoji dainavimo mokytoja. Konstancija yra sakiusi: "Kai aš pati dainuoju, kai matau kitus dainuojant, tada man atrodo, kad mes esame labai gražūs".

Konstancija Jugulienė jaunosios vaidmenį spektaklyje "Senovės kupiškėnų vestuvės" suvaidino daugiau kaip 500 kartų.

Dainų rinkėjams ji paliko labai daug Kupiškio krašto dainų, pasakojimų. (*Kauno diena* Nr. 175)

■ Apreiškimo parapija New Yorke (Brooklyne) tarnavo lietuviams nuo 1914 m. Tai buvo lietuvių dvasinio ir kultūrinio gyvenimo tvirtovė. Lietuvių parapijiečių skaičiui žymiai sumažėjus, jai gresia uždarymas arba pavertimas teritorine parapija, aptarnaujančia ne tik lietuvius, bet ir kitus apylinkėje gyvenančius tikinčiuosius.

■ Visas pranciškonų vienuolyno komplektas New Yorke, į kurį įeina ir Kultūros židinytis, yra parduodamas. Tuo būdu Kultūros židinytis, lietuvių visuomenei išstarnavęs 24 metus, išslysta iš lietuvių rankų. Bandoma ieškoti vietos ir galimybės įsikurti naujam lietuvių veiklos centrui New Yorke.

■ Birželio 22-26 d. Kauno katechetų centro iniciatyva Kauno Vydūno vidurinėje mokykloje vyko seminaras tikybos mokytojams. Vadovavo Manfredas Schvvartz, Religijos pedagogikos instituto dėstytojas, atvykęs iš Zalcburgo.

■ Birželio 20 d. Šiaulių vysk. Eugenijaus Bartulio dekretu buvo įsteigti ir iškilmingai pašventinti Švč. Jėzaus širdies tarnaičių kongregacijos vienuoliniai namai. Kongregacija buvo įsteigta 1874 m. Lenkijoje. Lietuvoje seserys įsikūrė 1920 m., Šiauliuose 1931 m. Čia jos turėjo pradžios mokyklą ir bendrabutį. Viešoji veikla okupacijos metu buvo nutraukta. Dabar atsikuriančios seserys ruošiasi įkurti nemažą biblioteką visuomenei, plėsti savo darbą su vaikais, paaugliais ir apleistaisiais. Vienuolės jau susilaukė paramos iš Thunder Bay miesto lietuvių bendruomenės Kanadoje.

■ Liepos 31 - rugpjūčio 2 d. Lietuvoje buvo vykdoma programa "Lietuvos vienuolynai", o rugpj. 3-9 d. "Savaitė Vilniaus vienuolynuose". Tai pirmosios pastangos atverti turtingą ir gilų mūsų kultūros klodą, suteikiant visuomenei galimybę arčiau susipažinti su Dievui pašvęstojo gyvenimo institucijų veikla D. Lietuvos Kunigaikštystės laikais ir mūsų dienomis. Šių programų sudarytojas yra Vytautas Balčiūnas, Vilniaus paveikslų galerijos vedėjas.

■ Rugpj. 23 d. atstatytoje Vilkaviškio katedroje vysk. J. Žemaitis pirmą kartą teikė Sutvirtinimo sakramentą. Lankymosi proga jis atvežė pop. Jono Pauliaus II raštą, kuriuo Vilkaviškio dekanui ir klebonui Vytautui Gustaičiui už didelius nuopelnus katalikų tikėjimui yra suteikiamas Popiežiaus rūmų garbės prelado titulas. V. Gustaitis yra ketvirtas dvasininkas Lietuvoje, kuriam suteiktas šis aukštas titulas. Pirmieji trys yra šie prelatai; Algirdas Gutauskas (Vilnius), Jonas Jasys (Kaišiadorys) ir Antanas Maskeliūnas (Sintautai).

■ Rugpj. 23 d. Lietuvos prez. V. Adamkus kard. V. Sladkevičiui įteikė aukščiausią valstybės apdovanojimą - Vytauto Didžiojo I laipsnio ordiną "už doros bei laisvos tautos dvasios brandinimą Lietuvoje". Vytauto Didžiojo I laipsnio ordinu paprastai apdovanojami užsienio valstybių vadovai. Kard. V. Sladkevičius yra trečias Lietuvos pilietis, gavęs šį apdovanojimą. Pirmieji du yra kadencija baigęs prez. Algirdas Brazauskas ir Kovo 11 d. akto įkvėpėjas ir Seimo pirm. Vytautas Landsbergis.

■ Kun. Vytautas Pikturma, nuo 1981 m. gyvenęs Floridoje ir ten aptarnavęs keletą lietuvių telkinių, pergyvenęs tris operacijas, sveikatai negerėjant, liepos mėn. persikėlė gyventi į Putnamą, CT.

■ Kun. Antanas Valiuška, dirbęs sielovados darbą Lietuvoje, Vokietijoje, Argentinoje, Šventojoje, į kurią grįžo pernai ir per trumpą laiką beveik baigė statyti savo ir aukotojų lėšomis didingą Švč M. Marijos, Jūrų Žvaigždės, bažnyčią.

■ Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje, Čikagos Marquette Parke rugsėjo 7-15 d. vyko kasmetiniai Šiluvos Dievo Motinos atlidai. Šiais metais vadovavo ir pamokslus sakė kun. Stasys Šlepavičius, svečias iš Lietuvos.

■ Lietuvių evangelikų reformatų Bažnyčios JAV jubiliejinis sinodas vyko rugsėjo 19-20 d. Ziono evang. liuteronų bažnyčios patalpose, Oak Lawn, Čikagos priemiestyje.

■ Motinos Teresės mirties metinių proga rugsėjo 5 d. pop. Jonas Paulius II aukojo specialias šv. Mišias Šv. Petro bazilikoje, o visame pasaulyje žmonės prisiminė jos pavyzdinę gyvenimą ir darbą vargšams.

■ Šiuo metu Vatikano radijas savo programas transliuoja 37-mis kalbomis.

Juozas M.

1998 METŲ LAIŠKŲ LIETUVIAMS TURINYS

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI

ARTYN PRIE 50-OJO TOMO! - Red	1
Į JUBILIEJINIUS METUS - A. Saulaitis SJ	3
NUOLANKUMAS - MEILĖS PENAS - Kostas Gruodis	5
KRISTUS IR TIKĖJIMAS - Kun. K.J. Ambrasas SJ	9
KO IŠMOKAU AMERIKOSE - Kun. A. Saulaitis SJ	11
DAUKANTAS MAIRONIO MUZIEJAUS SODELYJE - Virginija Paplauskienė	16
ALZHEIMERIO LIGA - Romualdas Kriaučiūnas	18
MIRTINO LIGONIO SLAUGA - Dr. Ineša Poniškaitienė	22
RAMYBĖS DEKALOGAS	26
KUR IŠKELIAVO PASAKA? - Aldona Jurkutė	27
KAIP ATSKIRTI DVASIAS - Dainius Koveras	29
MINTYS ŠVENČIANT VASARIO 16-ĄJĄ - Juozas Vaišnys SJ	37
KETURI JAUNIMO CENTRO RAIDOS TARPSNIAI - Juozas Vaišnys SJ	42
PRADŽIA - Dijana Kančienė	47
MANO DRAUGAI VYSKUPAI - A. Saulaitis SJ	51
ATVERTI ŠIRDĮ - Kun. K.J. Ambrasas SJ	54
PREL. JUOZO PRUNSKIO VEIKLOS EPIZODAI - Dr. Aldona Vasiliauskienė	56
JĖZAUS PAAUKOJIMAS - Kun. K.J. Ambrasas SJ	59
SOCIALINĖS PROBLEMOS LIETUVOJE - Irena Lukoševičienė	60
GAVĖNIA - Algirdas Paliokas SJ	73
MANO KRIKŠTO VAIKAI - A. Saulaitis SJ	79
UOLUMAS, DARBŠTUMAS, PAMALDUMAS - Aušra Lukoševičiūtė	81
ARTIMO MEILĖ - Kostas Paulius	88
VYSKUPAI - A. Saulaitis SJ	90
BEVARDĖS TIESOS IEŠKOTOJAS - Jūratė Ratautienė	95
TIKĖJIMO KELIONĖ - Algirdas Paliokas SJ	109
KELIOS ŠVENTOS VIETOS - A. Saulaitis SJ	114
DIEVO IEŠKOTOJAS - Henri Nouvven	117
JĖZUITŲ ORDINO KELIAI Į LIETUVĄ - Dr. J. Trilupaitienė	123
DIEVAS NUŽENGIA Į ŽMONIŲ TARPA — Kun. P. Linkevičius	127
BAŽNYČIA - Kun. Antanas Liuima S J	129
KUR GYVENO IŠGANYTOJAS - Kun. K.J. Ambrasas SJ	133
ARTIMO MEILĖ - Jurga Sparnauskienė	135
MOTINA ŠŪNAUS ATSIMINIMUOSE - Šv. Augustinas	145
TEILHARD DE CHARDIN - Pierre Leroy S J	152
KELIONĖ Į VAIKYSTĘ - Vaidotas Nevardauskas	158
GĖLĖS IR EVANGELIZACIJA - B. Miliauskaitė-Harris	161
TIKĖJIMAS DIEVU IR EVANGELIJA - Kun. Petras Linkevičius	162
PROF. PAULIUS RABIKAUSKAS SJ - LKMA Centro Valdyba	166
KAI AKMENYS KRINTA IŠ RANKŲ - Chiara Lubich	167

TAIKOS DIPLOMATAS - Kęstutis Trimakas	168
TĖVAS IR TĖVYNĖ - Algirdas Paliokas S J	181
INKAI AUTOBUSE - Antanas Saulaitis SJ	185
ABEJINGUMAS IR JO PASEKMĖS - Antanas Marčiulaitis	187
KAIP ŽIŪRĖTI Į LIETUVOS ATEITĮ - Indrė Bartašiūnienė	192
PASAULIO IR KRIKŠČIONYBĖS VIZIJA - Kun. Petras Linkevičius.....	196
PAGUNDOS IR MALDA - Chiara Lubich.....	199
IR DIEVAS ILSĖJOSI - Algirdas Paliokas SJ.....	217
IŠ IMIGRANTO UŽRAŠŲ - A. Saulaitis SJ.....	221
KAIP NUGALĖTI - Alytė Valentukevičiūtė	224
ŠVENTĖ, SUJUNGUSI ŠIRDIS DRAUGYSTEI - Aldona Jurkutė	228
NEGALI MYLĖTI NEDUODAMAS - Romualdas Kriaučiūnas	231
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS - Jadvyga Vilčinskaitė.....	235
GANYTOJAS IR JO AVIDĖ - Chiara Lubich	237
NUOSTABUSIS GAILESTINGUMAS - Kostas Paulius	238
ŽYDŲ ŠVENTĖS - Kun. K.J. Ambrasas SJ	240
KUR RASTI AUKSO ŠIRDĮ? - Juozas Vaišnys SJ	253
ŽMOGUS DARBA PUOŠIA - A. Saulaitis SJ.....	257
SANTUOKA IR ŠEIMA - Rita Maleiškienė	261
TAVO KRYŽIUS - Kostas Paulius	264
ŠVENTOSIOS DVASIOS TEOLOGIJA - Michael A. Fahey SJ	265
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS - Birutė Širvinskaitė	270
KAS MYLI, TAM ATLEIDŽIAMA - Chiara Lubich	274
AR TAI TIK “JĖZUITIŠKA KAZUISTIKA”? - Juozas Vaišnys SJ.....	289
MUS VIENIJA VIENA BŪTIS - Ona Balkevičienė	296
"JIE TIK BUVO ŠALIA" - A. Saulaitis SJ	299
KAS PADEDA IR KAS KLIUDO - Stasė Valužienė.....	301
APKALBOS - Stanislovas Giedra.....	305
DIEVO KARALYSTĖ - Chiara Lubich	308
ŠIAPUS IR ANAPUS - Algirdas Paliokas SJ	325
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS - Nijolė Rutkauskienė	330
KELIAS Į LIETUVOS DVASINĮ PRISIKĖLIMĄ - G. Serafinienė	334
KAIP NESUKLUPTI - Antanas Naujokaitis.....	337
KAIP AŠ ŽIŪRIU Į LIETUVOS ATEITĮ - Regina Ožeraitienė.....	339
POKALBIAI SU LAUKINE KRIAUŠE - Perpetua Dumšienė	341
IŠMINTIES IR TEISYBĖS MOKYTOJAS - Jonė Šuopytė	344
NESUSIDĖVINČIOS PINIGINĖS - Chiara Lubich	346
KALĖDOS - Prel. J. Kučingis	361
PAKELKITE GALVAS - Algirdas Paliokas SJ	366
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS - Jonas Lebetkevičius	368
KĄ DRAUDŽIA PENKTASIS DIEVO ĮSAKYMAS -Ses. Benigna Rinkauskaitė	374
PALAIMINTI, KAI JUS ŠMEIŽIA - Audrys Antanaitis.....	377
IŠTIKIMYBĖ MAŽMOŽIUOSE - Chiara Lubich.....	381
DVI ATGAIVINTOS BAŽNYČIOS - Redaktorius	383

ŠEIMA

SANTUOKA IR ŠEIMA - Rita Maleiškienė	203,243
--	---------

JAUNIMAS

JAUNIMO MINTYS MORALĖS KLAUSIMAIŠ - A. Švabaitė-Brazauskienė.....	170
LIETUVOS ATEITIS - Vilma Grabauskaitė.....	200
KAS PADEDA IR KAS KLIUDO SUGYVENTI - Aistė Adomavičiūtė.....	242
KĄ MAN REIŠKIA TĖVAI, MOKYKLA, DRAUGAI - Daiva Šliaužytė	275
KAS PADEDA IR KAS KLIUDO SUGYVENTI - Jurgita Abraitytė	277
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ DIENŲ KUNIGAS - Martynas Lukoševičius	309
JAUNIMO MINTYS MORALĖS KLAUSIMAIŠ - Liet. jaunimas	311,348,384
KAS PADEDA IR KAS KLIUDO SUGYVENTI - Rita Saunorytė	352

KNYGOS

NAUJOS KNYGOS - Red.....	64
ŽMOGUS KURIA SAVE APSISPREŠDAMAS - Kęstutis A. Trimakas	102
ŠVENTINIAI IR PROGINIAI PAMOKSLAI - Jonas A. Kučingis	210
NAUJI LEIDINIAI - Red.....	282

EILĖRAŠČIAI

Valerija Vilčinskienė.....	175, 247
----------------------------	----------

TĖVYNĖJE	Kiekvienne numeryje
KALBA	Kiekvienne numeryje
ŠYPSULIAI.....	Kiekvienne numeryje
TRUMPAI	Kiekvienne numeryje
ĮVAIRYBĖS	136,173,207
ATGARSIAI.....	101,209,317

40-asis sukaktuvinis straipsnio konkursas

Siūlome konkursui pasirinkti kurią nors iš šių temų: **1. Kaip prarandamas ir atrandamas tikėjimas.** **2. Kai prarandama ir atrandama tautybė.** **3. Kokie man artimesni kunigai: "tradiciniai" ar "modernistai" ?** **4. Mano svajonių vyras/žmona.** **5. Ar kultūringas žmogus ir inteligentas yra sinonimai?** **6. Dabartinio Lietuvos ir išeivijos jaunimo charakteristika. 1. Ryškiausias komunizmo liekanos Lietuvoje ir kaip jų atsikratyti.**

Konkurse gali dalyvauti ir suaugusieji, ir jaunimas. Jaunimui priklausys tik vidurinių ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jie būtinai turi pažymėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo grupei.

Straipsnio apimtis - apie 6 mašinėle rašyti puslapiai, jaunimo gali būti trumpesni. Straipsnis pasirašomas slapyvardžiu, į atskirą vokelį (ant kurio užrašomas tik slapyvardis) įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnę voką ir siunčiamas redakcijai šiuo adresu: *Laiškai lietuviams*, 2345 W. 56th St., Chicago, IL 60636, USA. Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 1999 m. vasario mėn. 16 dienos. Premijų didumą ir skaičių nustatys Vertinimo komisija.

Pageidaujama rašyti mašinėle, nesugrūsti eilučių ir palikti šonuose paraštes. Visi premijuoti rašiniai spausdinami. Spausdiname ir nepremijuotus, tinkamus mūsų žurnalui.

Baigiant 1998-uosius metus

Daugelis skaitytojų, ypač iš Lietuvos, mūsų žurnalą labai giria ir už jį dėkoja. Panašūs leidiniai Lietuvoje turi nemažus redakcinius kolektyvus, bet LL tuo pasigirti negali. Pagrindinis darbas čia krinta ant vieno redaktoriaus pečių. Prieš keletą metų buvo iš Lietuvos atsiųsti du jėzuitai: K. Ambrasas ir A. Paliokas. Jie turėjo padėti redaktoriui arba eventualiai visai perimti redaktoriavimo darbą. Deja, tuoj pirmasis buvo išsiųstas į Montrealį, o antrasis į Lemontą. O redaktorius ir toliau tebevalgsta vienas, paliktas tarp keturių ligonių, kurių du nebesikelia iš lovos, o kiti du vos bepaieina. Tiesa, kun. Paliokas bent kas antras mėnuo parašo po straipsnį, bet tai ir viskas. Gerai, kad yra du nuolatiniai bendradarbiai - tai skyriaus "Tėvynėje" ruošėja Marija Jurkutė ir skyriaus "Trumpai" sudarytojas Juozas Masilionis. Redaktorius, kuris jau seniai būtų turėjęs išeiti į pensiją, jiems yra nuoširdžiai dėkingas. Bet redaktorius ir toliau turi ne tik taisyti ir spaudai ruošti atsiųstus straipsnius, bet ir skaityti korektūrą iki visiško akių pavargimo. Kaip bus toliau? Jeigu norima, kad žurnalas nenustotų, būtinai reikalinga kokia nors pagalba. Jau dešimtimis kartų buvo prašyta pagalbos iš Lietuvos, bet tie prašymai vis atsimuša kaip į sieną.

Šiuo numeriu baigiasi 49-asis žurnalo tomas (Volume XLIX) tomu. Ar taip įvyks? Prašykime Dievą ypatingos malonės, tačiau laukiame visokeriopos pagalbos ir iš mūsų bičiulių: įdomių nuotraukų, aktualių straipsnių... Būtų be galo malonu 1999 metų pabaigoje ar 2000 metų pradžioje iškilmingai atšvęsti auksinį *Laiškų lietuviams* jubiliejų.